

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2022

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Financiering lokale besturen

Afdeling 1. Gemeentefonds

Artikel 2

Artikel 11 van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, voorziet in een fiscale penaliserende maatregel voor gemeenten die niet minstens 5% aanvullende personenbelasting (APB) en 441 opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) heffen. De toelichting bij het Gemeentefondsdecreet verklaart het sanctiemechanisme in artikel 11 als een redelijke voorwaarde om een (volledige) toelage te genieten. De gemeenten moeten "op een evenwichtige wijze en in een redelijke mate bijdragen tot de financiering van het lokale beleid", door aan hun burgers "een minimale fiscale inspanning te vragen".

Sinds het aanslagjaar 2019 kunnen de gemeenten gedifferentieerde tarieven voor hun opcentiemen op de onroerende voorheffing vaststellen. Op dit ogenblik wordt echter in het verdelingsmechanisme van het Gemeentefonds geen rekening gehouden met de mogelijkheid van tariefdifferentiaties OOV.

De wijziging van artikel 11, §1, biedt daar een (technische) oplossing voor, zonder te raken aan de drempelwaarden op zich.

Aan de verschillende OOV-tarieven van de gemeente wordt een wegingsfactor toegekend, die overeenkomt met het aandeel van het belastbaar kadastraal inkomen waarop elk tarief van toepassing is, in verhouding tot het totale belastbare kadastrale inkomen van de gemeente. Het gewogen gemiddelde van alle tarieven moet minimaal gelijk zijn aan de huidige drempelwaarde OOV van 441 opcentiemen opdat de gemeente niet gesanctioneerd wordt in het Gemeentefonds.

Bijvoorbeeld: de gemeente hanteert een basistarief van 600 opcentiemen en een verminderd tarief van 300 opcentiemen voor een zekere categorie van onroerende goederen. 40% van het belastbare kadastrale inkomen (KI) van de onroerende goederen in de gemeente komt in aanmerking voor het verminderde tarief. Het gewogen gemiddelde van het gedifferentieerde tarief is dan: $(600 \text{ opcentiemen} \times 60/100 \text{ KI}) + (300 \text{ opcentiemen} \times 40/100 \text{ KI}) = 480 \text{ opcentiemen}$. De drempelwaarde OOV wordt hier niet bereikt en het gemeentelijke aandeel in het Gemeentefonds wordt niet verminderd.

Artikel 3 en artikel 5 tot en met 9

De lage rente van vandaag is niet alleen positief voor de lokale besturen (bv. lage kosten voor nieuwe leningen), maar heeft ook negatieve effecten. Zo rekenen de

meeste banken op dit ogenblik negatieve rentes aan op geld dat lokale besturen boven bepaalde limieten op bepaalde rekeningen hebben staan (daaronder vallen onder meer de gewone zichtrekeningen, maar ook meer en meer spaarrekeningen en zelfs kortlopende termijnrekeningen). Het negatieverentebeleid van de banken dreigt nog een tijd te zullen aanhouden en de limieten waarboven een negatieve rente wordt geheven, dreigen nog te worden verlaagd.

Het spreekt voor zich dat lokale besturen, en overheden in het algemeen, dergelijke kosten maximaal willen vermijden in tijden waarin ze financieel onder druk staan. De stand van de zichtrekeningen is afhankelijk van het thesauriebeleid dat lokale besturen voeren, maar ook van de doorstortingen van grote financiële stromen van o.a. de Vlaamse overheid. Het Gemeentefonds is zo'n belangrijke financiële stroom vanuit de Vlaamse overheid naar de lokale besturen. De hoofddotatie van het Gemeentefonds is gemiddeld goed voor meer dan 20% van de exploitatie-ontvangsten van gemeenten en OCMW's samen.

De hoofddotatie van het Gemeentefonds wordt op dit ogenblik uitbetaald bij wijze van vier gelijke kwartaalvoorschotten in het lopende begrotingsjaar (artikel 13) en een saldo in het daaropvolgende jaar. De kwartaalvoorschotten worden steeds gestort op de laatste werkdag van de maanden januari, april, juli en oktober. Dat kan leiden tot vrij grote thesauriepieken op de zichtrekeningen van steden en gemeenten en de aanrekening van negatieve bankrentes.

Een meer gespreide doorstorting van het Gemeentefonds kan zorgen voor minder grote thesauriepieken en kan de besturen helpen om negatieve rentes gemakkelijker te vermijden of te reduceren. Daarom wordt het voorschottensysteem voor de hoofddotatie van het Gemeentefonds vanaf 2022 aangepast: de gemeenten en OCMW's ontvangen vanaf januari tot en met oktober elke maand één tiende van hun laatste definitieve aandeel in het Gemeentefonds.

Eenzelfde voorschottenregeling of spreiding van de betalingen wordt ook ingevoerd voor de aanvullende dotaties van het Gemeentefonds:

- de Elia-compensatie (artikel 19quater);
- de aanvullende dotatie als gevolg van de inkanteling van een aantal sectorale subsidies in het Gemeentefonds (artikel 19undecies);
- de aanvullende dotatie voor de centrumsteden (artikel 19quinqües decies);
- de aanvullende dotatie voor gemeenten die provinciale instellingen hebben overgenomen (artikel 19duodevicies).

Artikel 4

Voor de inwerkingtreding op 1 januari 2020 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (VCO) en het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019 (BVCO) waren volledig gereguleerde subsidies, zoals het Gemeentefonds en andere algemene financiering, niet onderworpen aan ex ante-controles bij de toekenning: noch het advies van de Inspectie van Financiën, noch het begrotingsakkoord waren vereist. Alle modaliteiten inzake de toekenning van de subsidie (de begunstigden, de bedragen en de evolutie ervan, de berekeningswijze, de voorwaarden en verantwoording, ...) zijn immers decretaal geregeld. Het voldoen aan de subsidiemodaliteiten creëert een recht op de subsidie waarvan niet kan worden afgeweken. Er is dan ook geen enkele appreciatiebevoegdheid vanwege de subsidieverstrekker inzake het al dan niet toekennen van de subsidie.

Sinds 1 januari 2020 zijn echter de bepalingen over de voorafgaande controle bij de toekenning van subsidies, opgenomen in artikel 71 van het BVCO, van kracht. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de subsidies die enkel een rechtsgrond hebben in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van

de Vlaamse Gemeenschap en de subsidies die een rechtsgrond hebben buiten het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De eerste categorie van subsidies, namelijk diegene die enkel een rechtsgrond hebben in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap, wordt aan een strenger regime onderworpen dan de tweede categorie. De bepalingen daarvoor zijn opgenomen in paragraaf 1 van artikel 71 van het BVCO.

De tweede categorie van subsidies, namelijk diegene die een rechtsgrond hebben buiten het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap, zoals het Gemeentefonds en zijn aanvullende dotaties, wordt, in paragraaf 3 van artikel 71 van het BVCO, onderworpen aan de ex ante controle waarin de betreffende regelgeving voorziet. Als tijdens het beleids- en goedkeuringsproces van de inhoudelijke regelgeving reeds in een sterke onderbouwing van de budgettaire impact is voorzien, kan de inhoudelijke regelgeving bepalen dat de verdere ex ante controles op de individuele toekenningsbeslissingen worden uitgesloten. Deze uitsluiting zal tijdens het beleids- en goedkeuringsproces van de inhoudelijke regelgeving worden beoordeeld door de betrokkenheid van de Inspectie van Financiën, de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begrotingen, de Vlaamse Regering en/of het Vlaams Parlement.

Omdat het Gemeentefondsdecreet van 5 juli 2002 op dit ogenblik niet voorziet in de uitsluiting van een ex ante controle op de toekenningsbeslissingen in het kader van zowel de hoofddotatie als de aanvullende dotaties en omdat alle voorwaarden zijn vervuld om een dergelijke vrijstelling wel op te nemen, wordt nu een dergelijke bepaling opgenomen voor alle dotaties van het Gemeentefonds. Dat vereenvoudigt de procedure van toekenning en uitbetaling van de dotaties en biedt een grotere garantie op een tijdige uitbetaling, gezien de soms zeer korte termijnen (zo kan de definitieve verdeling van de hoofddotatie van het Gemeentefonds pas gebeuren begin/midden januari en moet een eerste voorschot al worden uitbetaald eind januari).

Afdeling 2. Gedeeltelijke compensatie verlies energiedividenden

Artikel 10

Het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) bevoegd is om de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas goed te keuren en hiervoor de berekeningsmethodes vast te stellen. De VREG dient, conform het Energiedecreet, een tariefmethodologie op te stellen, die de regels, de rapporteringen en de berekeningen waarmee de tarieven voor de elektriciteits- en aardgasdistributie worden bepaald, omvat. De distributienetbeheerders moeten die tariefmethodologie gebruiken voor het opstellen van hun tariefvoorstellen.

De VREG stelde in 2020 een nieuwe tariefmethodologie voor de distributie van elektriciteit en aardgas vast voor de reguleringsperiode 2021-2024. In haar nieuwe tariefmethodologie gaat de VREG uit van efficiëntiewinsten bij de netbeheerder Fluvius, door de fusie van de vroegere netbeheerders Eandis en Infrax in 2018, en rekent ze onder meer een lagere vergoeding aan voor het eigen vermogen (= de dividenden voor de gemeentelijke aandeelhouders).

Door deze nieuwe tariefmethodologie en om een verdere gezonde werking van Fluvius te waarborgen, zal de winstuitkering vanuit Fluvius aan de gemeenten/aandeelhouders vanaf 2022 negatief worden beïnvloed. Om de Vlaamse gemeenten financieel gezond te houden en de lokale investeringen op peil te houden voorziet de Vlaamse Regering in een gedeeltelijke en tijdelijke

compensatie voor de minderontvangsten uit de dividenden vanuit de Vlaamse begroting vanaf 2022 tot en met 2026.

Die totale compensatie bedraagt respectievelijk 50%, 40%, 30%, 20% en 10% van de door de netbeheerder Fluvius in oktober 2021 geraamde minderontvangsten uit dividenden voor de gemeenten voor de jaren 2022, 2023, 2024, 2025 en 2026 ten opzichte van 2020.

Deze compensatie wordt volledig als algemene financiering en ter algemene financiële ondersteuning aan de gemeenten toegekend. De toegekende middelen zijn onvoorwaardelijk en kunnen volledig vrij worden besteed door de gemeenten, zonder enige rapporteringsverplichting. Deze algemene financiering van de lokale besturen, waarbij maatregelen worden genomen om de structurele financiële moeilijkheden die deze besturen ondervinden tegen te gaan, is complementair aan de dividendpolitiek van de DNB's.

Artikel 11

De dividenden vanuit de distributienetbeheerders (DNB's) naar de gemeenten worden bepaald door een aantal factoren, wat resulteert in een verschillende berekeningsbasis. Daarom is het niet opportuun de verdeling van de subsidie te baseren op een enkele verdelingsparameter maar gebeurt de verdeling op basis van drie parameters, met name een previsie (ramingen toekomstig dividend) en twee verhoudingsparameters (dividendverhouding 2020 en 2021).

Het aandeel van elke individuele gemeente in de subsidie wordt aldus vastgesteld als volgt:

- een derde volgens haar respectieve aandeel in de geraamde minderontvangsten uit dividenden voor de jaren 2022, 2023, 2024, 2025 en 2026 ten opzichte van het jaar 2020;
- een derde volgens haar respectieve aandeel in de dividenden voor het jaar 2020;
- een derde volgens haar respectieve aandeel in de dividenden voor het jaar 2021.

Voor elke parameter worden telkens de door Fluvius in oktober 2021 verstrekte gegevens gebruikt.

De lijst met gemeenten en de aandelen in het compensatiebedrag, waarop ze vanaf het begrotingsjaar 2022 tot en met het begrotingsjaar 2026 recht hebben, wordt als bijlage bij dit decreet gevoegd. Het is immers belangrijk dat de gemeenten, in functie van de aanpassing van hun meerjarenplanning en het bewaken en bewaren van het financieel evenwicht daarin, zekerheid hebben over de compensatiebedragen waarop zij in die jaren recht hebben.

Artikel 12

De subsidie zal aan elke gemeente voor het volledige bedrag worden uitbetaald op uiterlijk 31 december van elk van de begrotingsjaren 2022 tot en met 2026.

Hoofdstuk 3: Omgeving

Afdeling 1. Afschaffing dubbele waarborg erkende kredietmaatschappijen

Artikel 13 tot en met 21

De voorliggende decreetsbepaling heeft tot doel de in het Regeerakkoord vooropgestelde afschaffing van de dubbele waarborg aan de erkende kredietmaatschappijen (EKM) door te voeren.

De decreetale basis voor erkenning blijft wel behouden en heeft tot doel om via de voorwaarden voor het behoud van de erkenning de risico's verbonden aan de reeds verleende waarborgen te kunnen beperken. De voornaamste voorwaarden voor erkenning worden overgezet naar het decreet.

Verwijzingen elders in de Vlaamse Codex Wonen worden geüpdatet aan het nieuw ontworpen artikel 5.58.

Band met de begroting:

De voorliggende decreetswijzigingen hebben tot doel de in het Regeerakkoord vooropgestelde afschaffing van de dubbele waarborg aan de erkende kredietmaatschappijen (EKM) door te voeren. Hierdoor wordt de jaarlijkse machtiging tot waarborgverstrekking van maximaal 200.000.000 euro geschrapt. Dit heeft tot gevolg dat de algemene ontvangsten verbonden aan de waarborgvergoeding die de EKM's verschuldigd zijn voor de gewaarborgde funding wegvallen. Dit impliceert dat de algemene ontvangsten met 394.000 euro verminderen vanaf 2022.

Hetzelfde geldt voor de waarborgvergoedingen verschuldigd voor de Gewestwaarborg verleend voor de leningen van erkende kredietmaatschappijen aan particulieren voor de verwerving van een eigen woning. De kredietmaatschappijen betalen hiervoor een vergoeding van 0,20% op de geleende bedragen. Er zal een cutoff regeling met de EKM's worden afgesproken waarbij leningen met een kredietbeslissing die in 2021 aan Wonen-Vlaanderen werden gemeld, nog recht hebben op een waarborg. Aangezien de waarborgvergoeding pas wordt gestort op het moment van het verlijden van de akte, kunnen de eerste 4 maanden van 2022 nog ontvangsten verwacht worden. Deze worden op 75.000 euro geraamd, of een vermindering met 246.000 euro ten opzichte van het voor 2021 begrote bedrag van 321.000 euro. Vanaf 2023 vallen deze ontvangsten volledig weg.

Tegelijk valt de jaarlijkse aangroei van de gewaarborgde schuld door deze afschaffing van de dubbele waarborg weg.

Tot slot dient rekening te worden gehouden met een herclassificatie van de EKM's die door het wegvallen van de waarborgen mogelijk niet langer als instellingen behorend tot de sector 13.12 (Vlaamse consolidatiekring) zullen behoren. In de begrotingsaanpassing 2021 bedroeg het positieve effect op het ESR-vorderingensaldo 3.273.000 euro.

Afdeling 2. Doorgifte persoonsgegevens in het kader van de huursubsidie

Artikel 22

Huidig artikel 6.3/1 van de Vlaamse Codex Wonen regelt welke gegevens door de verhuurders mogen worden doorgegeven aan het Agentschap. Het artikel bepaalt dat de gegevens mogen worden doorgegeven om na te gaan of voldaan is aan de voorwaarden en verplichtingen van de huurpremie (nl. boek 5, deel 5, titel 3). De huursubsidie (nl. boek 5, deel 5, titel 2) werd verkeerdelijk niet opgenomen in de bepaling, en wordt daarom via deze programmadecreetsbepaling toegevoegd.

De wijziging is nodig om terugvorderingen te kunnen doen van ten onrechte genoten huursubsidies als n.a.v. een onderzoek wordt vastgesteld dat de huursubsidiegenieter eigenaar is van in het buitenland gelegen onroerende goederen. De verhuurder (nl. het Sociaal Verhuurkantoor) zal in dat geval een afschrift van het onderzoeksrapport aan het Agentschap bezorgen, zodat het

Agentschap de ten onrechte genoten huursubsidie kan terugvorderen. Om dit privacy-matig mogelijk te maken is het nodig om artikel 6.3/1, §6, 5° aan te passen zodat gegevens m.b.t. onroerende rechten (nl. buitenlands onroerend bezit en de onderzoeksverslagen van buitenlandse bureaus) kunnen doorgegeven worden aan Wonen-Vlaanderen om de voorwaarden met betrekking tot de huursubsidie na te gaan.

Band met de begroting:

Deze bepaling maakt het mogelijk om de resultaten van onderzoeken naar buitenlandse eigendommen over te maken aan het Agentschap Wonen-Vlaanderen, zodat ten onrechte genoten huursubsidies kunnen teruggevorderd worden. Dit kan leiden tot hogere ESR-ontvangsten in het Fonds voor de Huisvesting (QF0-9QDGTB-OW).

Uitgaande van een 5-tal dossiers per jaar en een gemiddelde huursubsidie van 160 euro, moet gerekend worden aan:

$160 \text{ euro} * 12 \text{ maanden} * 10 \text{ jaar} = 19.200 \text{ euro}$
 $19.200 \text{ euro} * 5 \text{ dossiers} = 96.000 \text{ euro}$

Er wordt in deze raming geen rekening gehouden met de wettelijke intrest die ook nog zal aangerekend worden.

Afdeling 3. Stopzetting uitbetalingen water- en energievergoedingen in het kader van COVID19

Artikel 23

Om het schokeffect van de financiële en economische consequenties van de COVID-19-pandemie te matigen voorzag het decreet van 3 april 2020 in een vergoeding voor elke natuurlijke persoon die zijn hoofdverblijfplaats in het Vlaamse Gewest heeft en die zich in een toestand bevindt van vergoede tijdelijke werkloosheid wegens overmacht of om economische redenen. Deze regeling werd nadien uitgebreid tot zeevarenden.

Bij de opmaak van het decreet van 3 april 2020 werd ervoor gekozen om deze vergoeding aan de doelgroep zoals beschreven in artikel 6 van het decreet volledig automatisch uit te betalen. Dit om de getroffen burger zo snel mogelijk te kunnen helpen zonder overbodige administratieve overlast te creëren. Met succes, want op deze manier ontvingen op enkele maanden tijd een 828.000 Vlamingen de vergoeding.

Om dit te realiseren werd er een samenwerking opgezet tussen de uitbetalingsinstellingen, Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) en Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). Er werd hierbij vanuit gegaan dat een volledige automatisering de doorlooptijd van het ganse proces voor alle betrokkenen zou minimaliseren.

In de praktijk blijkt vandaag dat er een restgroep van burgers is die weliswaar recht hebben op de vergoeding maar waarvoor – ondanks deze automatisering - de nodige informatie om allerlei redenen nog niet aan de Vlaamse Overheid werd bezorgd.

Onderzoek wijst uit dat het in uitzonderlijke gevallen mogelijk is dat dossiers niet in dit digitale circuit worden opgenomen en dat in andere uitzonderlijke gevallen de verwerking bij de RVA tot maximaal 3 jaar doorlooptijd kan kennen. Dit heeft als gevolg dat deze burgers uit de boot dreigen te vallen.

Daarom bieden we de getroffen burgers vandaag reeds de mogelijkheid om – mits aanleveren van de nodige bewijsstukken – de vergoeding alsnog te bekomen. Hiervan hebben een 150-tal mensen ondertussen gebruik gemaakt. Het is onmogelijk in te schatten hoeveel dossiers er op deze manier nog verwacht kunnen worden.

Naast deze problematiek zijn er ook burgers waarvoor de Vlaamse Overheid wel weet dat deze recht hebben op de vergoeding, maar waarvoor geen geldig rekeningnummer werd aangeleverd. De betrokkenen werden per brief gevraagd om een rekeningnummer aan te leveren. Een 3000-tal van hen gaf echter nog geen gevolg aan deze oproep.

Het initiële decreet was niet op deze situaties voorzien, met onduidelijkheid voor alle betrokken partijen als gevolg:

- Voor de burger is niet duidelijk hoe lang nog bewijsstukken en rekeningnummers kunnen worden aangeleverd.
- Voor de administratie is het onmogelijk in te schatten welke budgetten nog voor de uitbetaling van de vergoeding moeten worden gereserveerd aangezien er nog jaren nieuwe personen kunnen opduiken die ook recht hebben op de vergoeding.
- Voor alle betrokken partijen (Uitbetalingsinstellingen, RVA, KSZ en verschillende entiteiten van de Vlaamse Overheid) is het niet duidelijk hoelang systemen voor gegevensuitwisseling operationeel gehouden moeten worden en personeel moet worden voorzien voor de ondersteuning ervan.

Gelet op het feit dat de in het decreet van 3 april 2020 voorziene vergoeding diende om het schokeffect van de financiële gevolgen van de coronamaatregelen tijdens de eerste noodtoestand op te vangen door welbepaalde kosten gedurende de eerste maand van tijdelijke werkloosheid te dekken en deze periode in het verleden ligt (periode civiele noodsituatie gerelateerd aan de vergoeding eindigde in juli 2020) is het voorstel om de regeling inzake de water- en energievergoeding te wijzigen om decretaal in een einde te voorzien voor de uitbetaling van de vergoeding in het kader van artikel 6. Dit aangezien de vergoedingen die nog worden uitbetaald meer dan één jaar na het verstrijken van de eerste noodtoestand, niet meer bijdragen tot het initiële doel van de vergoeding zijnde het opvangen van het schokeffect van de financiële gevolgen tijdens die eerste noodtoestand. Hiermee kan dan ook een antwoord geboden worden aan de hierboven geschetste onduidelijkheid voor zowel burgers als administraties.

Bijgevolg wordt decretaal verankerd dat

- Vanaf 30 dagen na inwerkingtreding van artikel 23 van het programmadecreet van xxx houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2022 geen nieuwe rechthebbenden op de vergoeding als vermeld in artikel 6, §1, meer worden aanvaard.
- Vanaf 60 dagen na inwerkingtreding van artikel 23 van het programmadecreet van xxx houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2022 het recht op de vergoeding voor die aanvragen die niet tijdig ingediend of vervolledigd zijn met een geldig rekeningnummer vervalft.

Band met de begroting:

- Weerslag op de budgetten: er worden geen bijkomende vergoedingen in kader van de water- en energievergoeding meer uitbetaald na februari 2022. Het is erg moeilijk te ramen, maar een ruwe schatting is een besparing van ongeveer een 1500-tal vergoedingen of 300.000 euro voor de komende 3 jaar.

- Er moet niet meer voorzien worden in de externe technische ondersteuning van dit gedigitaliseerd proces. Dit zou ongeveer 50.000 euro besparen.
  - Totaal gereserveerde budget: 184,16 miljoen euro
  - Totaal uitbetaald budget (raming tot najaar 2021): 170 miljoen euro
- Saldo: 14,16 miljoen euro

Repliek op het advies van de Raad van State:

Zoals de Raad zelf aanhaalt is het Vlaams Gewest bevoegd voor "De waterproductie en watervoorziening, met inbegrip van de technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering;" op basis van artikel 6, §1, II, 2° Wet bijzonder hervorming instellingen.

Onder die bevoegdheid van die "watervoorziening" zijn voor het Vlaams Gewest ook allerhande sociale maatregelen inbegrepen. Van bij het aannemen van het vroegere "Drinkwaterdecreet" in 2002 en bij de coördinatie van die bepalingen in 2018 in het decreet integraal waterbeleid is daarin vermeld dat de bepalingen van het decreet onder andere een "duurzame watervoorziening" beogen. Die duurzame watervoorziening heeft als doel onder meer "het verzekeren van de levering van een optimale hoeveelheid water bestemd voor menselijke aanwending van een geschikte kwaliteit prioritair is en waarbij rekening gehouden wordt met sociale en economische aspecten. Diezelfde overweging werd tevens opgenomen in het dispositief van het decreet van 3 april 2020 in artikel 2/1: "De vergoedingen die ter uitvoering van dit decreet worden uitgekeerd, worden verleend om aan de rechtstreekse of onrechtstreekse economische of sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie het hoofd te bieden. Het is dan ook te restrictief om te stellen dat enkel op basis van een (federale) bevoegdheid inzake arbeidsrecht of sociale zekerheid, zou kunnen opgetreden worden om bepaalde sociale aspecten mee te nemen in het Vlaamse beleid rond de watervoorziening.

Eenzelfde argumentatie geldt voor de bevoegdheid ikv energie: In het licht van artikel 6, §1, VII, eerste lid, is het gewest immers bevoegd om de distributie van elektriciteit en aardgas te regelen en daaronder valt ook het sociaal energiebeleid aangaande distributie (met uitzondering van de tarieven). Het Vlaamse Gewest heeft dan ook een hele regeling aangaande minimale elektriciteits- en aardgasvoorziening in haar regelgeving opgenomen zonder dat daar ooit bevoegdheidsproblemen door de Raad over werden opgemerkt. Tot slot kan de decreetgever aangaande materies die binnen haar bevoegdheden vallen - in casu de elektriciteits- en aardgasdistributie, en de watervoorziening - steeds subsidiesystemen opzetten om ongewenste neveneffecten binnen die bevoegdheden te mitigeren en sociale correcties aan te brengen.

De energie- en waterpremie is zo een voorbeeld van een dergelijke maatregel.

Afdeling 4. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Artikel 24, 25, 27 en 28

Naar aanleiding van de overdracht van bevoegdheden inzake sociale zekerheid van het niveau van de federale staat naar de deelstaten met de zesde staatshervorming, werd in een eerste fase de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden ondergebracht in één Vlaams verzekeringsmodel, het VSB (Vlaamse Sociale Bescherming). Dit werd gerealiseerd met het decreet van 24 juni 2016 houdende de Vlaamse sociale bescherming. Inmiddels werd een verdere uitwerking van de Vlaamse sociale zekerheid voorzien in het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming. De tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden werd hierdoor het 'zorgbudget voor ouderen met een zorgnood' waarbij de attestering verzorgd wordt door de Vlaamse zorgkassen. Het decreet van 18

mei 2018 voorzag een wijziging van het toenmalige artikel 35ter, §5 en 6 van de Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging en het toenmalige artikel 16sexies van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending. Op dat ogenblik werd de waterwetgeving gecodificeerd in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, waardoor de wijzigingen hierin niet werden meegenomen. Met de huidige voorstellen worden de artikelen 4.2.2.1.5, 4.2.2.1.6, 4.3.3.1 en 4.3.3.3 nu in overeenstemming gebracht met het decreet van 18 mei 2018.

Artikel 26

Via het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, wordt onder meer het onttrekken van oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten geregeld. Dergelijke onttrekkingen moeten beschouwd worden als private waterwinnings als vermeld in artikel 4.1.1, 6° van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018. De heffingsregeling uit artikel 4.2.1.1.1 en volgende van het zelfde decreet zijn daar op van toepassing.

In de regel wordt de heffing bepaald aan de hand van de meterstand die door de eigen waterwinner wordt doorgegeven. In artikel 4.2.2.5.2, 2^e lid, punt 3, zit een regeling vervat voor die gevallen waarin geen meterstand wordt doorgegeven. Momenteel bevat die regeling onder andere bepalingen voor winningen van oppervlaktewater uit bevaarbare waterlopen, de zogenaamde watervang. Met dit artikel wordt deze regeling uitgebreid tot het onttrekken van oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten, waarvoor recent het besluit Vlaamse Regering werd goedgekeurd. De inwerkingtreding van artikel 30 van het besluit van 7 mei 2021 wordt bepaald door de minister, conform artikel 44, eerste lid, van hetzelfde besluit. De wijzigingen aan artikel 4.2.2.5.2 treden op hetzelfde ogenblik in werking als artikel 30.

Artikel 29

Bij de codificatie van de waterregelgeving in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, werden de interne verwijzingen in de artikels van de betreffende decreten en bijlagen hernummerd conform de nieuwe artikelnummering. De tekst, opgenomen aan het einde van bijlage 5 bij de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van oppervlaktewateren tegen verontreiniging, verwees naar het volume verbruikt water Q. De definitie vinden we in het decreet terug in artikel 4.2.2.5.1, en niet in het niet-bestaande artikel 4.1.1.5.1, zoals in de huidige tekst foutief wordt vermeld. Met het voorstel wordt dit nu gecorrigeerd.

Repliek op het advies van de Raad van State:

Het voorstel tot aanpassing van artikel 4.2.2.5.2 leidt niet tot een heffing op de captatie van het oppervlaktewater uit de onbevaarbare waterlopen, maar wil het mogelijk maken voor VMM om, bij gebrek aan tellerstanden, rekening te kunnen houden met de meldingen die door de onttrekkers worden gedaan vooraleer te moeten terugrijpen naar de nominale pompcapaciteit. Dit naar analogie met het vergunde volume voor grondwaterwinnings en het volume in aanmerking genomen voor de bepaling van de vergoeding voor de vergunning voor de watervang. Dit wordt geacht in het voordeel te zijn van de heffingsplichtigen.

Afdeling 5. Decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materialenkringlopen en afvalstoffen – OVAM-heffingen

Artikel 30 tot 39

1. Situering

De voorliggende wijzigingen in het kader van de begrotingsopmaak 2022 optimaliseren het sturende effect van de heffingen ter ondersteuning van het gevoerde afval- en materialenbeleid.

2. Inhoud en artikelsgewijze bespreking

2.1 Inzake het verhogen van de heffing op het (mee)verbranden van afvalstoffen (artikel 30 tot 34 en 38 tot 39)

In de lange termijnvisie eindverwerking (zie mededeling van 18 december 2020 van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme aan de Vlaamse regering) is voorzien om naar analogie met de wijze waarop storten van brandbaar afval werd afgebouwd, na te gaan op welke wijze heffingen aan het eind van de keten verder kunnen worden ingezet om de loutere energiewaardering van restafval af te bouwen ten gunste van selectieve inzameling en mechanische of chemische materiaalrecyclage. Streefdoel daarbij moet zijn om via de heffing loutere energiewaardering duurder te maken dan de meer wenselijke verwerking. Zolang verbranding goedkoper blijft dan materiaalrecyclage wordt verbranding immers duidelijk gefaciliteerd ten nadele van het sluiten van materiaalkringlopen. Een verhoging van de heffing om materiaalrecyclage te faciliteren is dan ook vnl. bedoeld als sturende heffing. De verhoging van de heffingen moet daarbij in de eerste plaats de nodige investeringen voor alternatieve verwerking genereren door een kader te creëren waarbij een level playing field wordt gecreëerd/in het vooruitzicht wordt gesteld voor materiaalrecyclage in vergelijking met verbranding.

In een recente OESO-review finaal gepubliceerd in maart 2021 waarin de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) het Belgisch beleid evalueerde voor de periode 2007-2019 wordt als beleidsmaatregel in de eerste plaats aanbevolen om de regionale heffingen voor het verbranden van afvalstoffen te verhogen (cf. pag. 201 van het rapport: Recommendations on waste, materials management and the circular economy: Policy instruments: 'Increase regional incineration taxes to create further incentives for waste recycling'.)

Uit een recent onderzoek naar het effect van de verbrandingsheffing op plasticfracties in het bedrijfsafval in Vlaanderen blijkt ook dat stijgende verbrandingsheffingen een significante vermindering van bedrijfsafval (plastics) als gevolg heeft (De Weerd et al., 2020).

Met het oog op het verhogen van de verbrandingsheffing werd door OVAM eind 2020 aan Vito een impactanalyse gevraagd van een verhoging van de heffing. Er werd gevraagd wat de milieueffecten zijn en wat de effecten zijn op de actoren in de keten.

De bevindingen van de impactanalyse kunnen als volgt worden samengevat:

– De verhoging van de heffing alleen biedt zowel voor bedrijfsrestafval als voor huishoudelijk restafval geen voldoende voorwaarde, maar is wel een noodzakelijke randvoorwaarde om, in combinatie met andere maatregelen, een daling in het aanbod aan restafval te creëren;

– Uit zowel Vlaams als internationaal onderzoek blijkt dat de prijsgevoeligheid van gezinnen voor het aanbieden van restafval laag ligt, maar ook afhankelijk is van de manier waarop afval ingezameld wordt;

– Voor bedrijven is het belang van financiële prikkels groter. Wanneer we inzichten uit de bestaande literatuur toepassen op de Vlaamse context, merken we dat de gedragsreacties bij bedrijven groter zijn dan bij de gezinnen;

Een eerder voorgestelde verhoging naar 15 euro per ton kreeg n.a.v. eventuele voorstellen in het kader van de begrotingscontrole voor 2021 op 13 april 2021 ook al gunstig advies van de Inspectie van Financiën. 'De inspectie van financiën noteert daarbij dat de heffing verhoogd wordt om de hoeveelheid afval die aangeboden wordt voor verbranding, te beperken. De vraag rijst of een eerder beperkte verhoging van de heffing per ton van € 1,62 (van € 13,38 naar € 15,00) voldoende substantieel is om op redelijke termijn tot een ernstige afbouw van (mee) te verbranden afval te komen.' En verder: 'De heffing wil evenwel een ontradend effect hebben. De te verkiezen situatie is dan ook de situatie waarbij de verhoging van de heffing geen enkele meerontvangst geeft aangezien op dat ogenblik daadwerkelijk een belangrijke vermindering van de hoeveelheid afval die aangeboden wordt voor verbranding, gerealiseerd wordt.'

Een aanzienlijke verhoging van de heffing focust volledig op het ontradend effect van de heffing.

Daarnaast heeft de heffing voor het (mee)verbranden ook een financierend aspect op basis van het principe 'de vervuiler betaalt'. Van de huidige inkomsten betreft ongeveer 75% het meeverbranden van afvalstoffen.

In de afgelopen decennia werden op basis van het principe 'de vervuiler betaalt' via de afvalheffing jaarlijks gemiddeld 50.000.000 euro inkomsten gegenereerd. De afgelopen jaren werd dit bijgesteld tot 48.000.000 euro. Zoals hierboven vermeld zijn in 2020 de inkomsten gedaald beneden 46.000.000 euro en zal op basis van de aangiften voor 2021 die dalende trend in 2021 worden bevestigd en zich verder zetten.

De heffing voor (mee)verbranden van bedrijfsafvalstoffen vanaf 2022 verhogen tot 25 euro per ton zal die daling compenseren en zal de inkomsten terug doen stijgen. Dergelijke tariefverhoging is ook coherent met de doelstellingen van de lange termijnvisie eindverwerking. Door de sturende werking van deze verhoging moet er vanaf 2023 opnieuw een daling van de inkomsten worden voorzien.

De voorgestelde verhoging van het heffingstarief betreft het verbranden van bedrijfsafvalstoffen. De verhoging van het tarief geldt niet voor huishoudelijke afvalstoffen en voorbehandelde huishoudelijke afvalstoffen. De hoeveelheid bedrijfsrestafval moet volgens de doelstellingen van het uitvoeringsplan tegen 2022 met 15% gedaald zijn. Door een slechte sortering aan de bron komt er op dit moment echter nog vrij veel recycleerbaar afval in het bedrijfsrestafval terecht. In vergelijking daarmee is de selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen al veel beter ingeburgerd. Naast een aangescherpte controle op het sorteergedrag van bedrijven, kan een verhoging van de heffing op het verbranden van het bedrijfsrestafval een extra incentive geven om de hoeveelheid bedrijfsrestafval verder af te bouwen. De hogervermelde impactanalyse van het Vito gaf in die zin ook aan dat gedragsreacties op financiële prikkels groter zijn bij bedrijven dan bij huishoudens.

Onder huishoudelijk restafval wordt conform de definitie in het Vlarema (artikel 1.2.1, §2, 40°/1) verstaan: de fractie van huishoudelijke afvalstoffen die niet selectief wordt aangeboden of ingezameld, inclusief niet-selectief ingezameld afval van straatvuilnisbakjes in beheer van de gemeenten of intergemeentelijke

samenwerkingsverbanden, alsook het straat- en veegvuil en het afval van het opruimen van slukstorten.

Ook huishoudelijk afval dat een voorbehandeling ondergaat voorafgaand aan verbranding, wordt uitgesloten van het verhoogd tarief voor bedrijfsafvalstoffen. Dit gezien het in oorsprong afkomstig is van huishoudens en niet van bedrijven. Ook grofvuil afkomstig van huishoudens dat wordt aangeboden via huis aan huis inzameling en via het recyclagepark valt onder het tarief voor huishoudelijke afvalstoffen.

Met huishoudelijke afvalstoffen vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen zijn bedrijfsafvalstoffen van vergelijkbare aard, samenstelling en hoeveelheid als huishoudelijke afvalstoffen, die ontstaan ten gevolge van activiteiten die van dezelfde aard zijn als activiteiten van de normale werking van een particuliere huishouding (Vlarema artikel 1.2.1, §2, 54°).

Conform de bepalingen van het uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval kunnen lokale besturen vergelijkbaar bedrijfsafval van kmo's op hun grondgebied inzamelen. Dat mag als de hoeveelheden vergelijkbaar zijn met de hoeveelheid huishoudelijk afval van een gemiddeld gezin. Hierbij wordt uitgegaan van een hoeveelheid van maximaal drie restafvalzakken van 60 liter per tweewekelijkse ophaling of één container van 22,5 kg restafval. Het vergelijkbaar bedrijfsrestafval dat samen met het huishoudelijk afval in eenzelfde ronde wordt ingezameld wordt geregistreerd als huishoudelijk restafval en is niet meer traceerbaar als bedrijfsafval. Met huishoudelijk afval vergelijkbaar bedrijfsafval dat samen in eenzelfde ronde opgehaald wordt met huishoudelijk afval valt dus mee onder het heffingstarief voor het verbranden van huishoudelijk afval.

Wanneer een gemeente gelijkaardig bedrijfsafval wil inzamelen is dat gekoppeld aan bijkomende voorwaarden (aparte boekhouding, Vlarema-contract en correcte registratie). Het gaat dan over een grotere hoeveelheid dan deze maximaal vastgelegd voor het vergelijkbaar bedrijfsafval. Deze hoeveelheden moeten apart geregistreerd worden als bedrijfsafval en vallen dus onder het heffingstarief voor het verbranden van bedrijfsafvalstoffen. Dit is dan gelijk aan het heffingstarief voor bedrijfsrestafval dat via de private kanalen wordt ingezameld.

Onder het bedrijfsafval dat naar verbranding gaat, vallen daarnaast ook enkele stromen waarvoor verbranden de beste oplossing is. Dit wil zeggen dat alternatieve verwerkingsmogelijkheden voor de verwijdering/vernietiging ervan momenteel ontbreken of zelfs niet mogelijk zijn. Concreet is dit het geval voor risicohoudend en niet-risicohoudend medisch afval en slib (rioolwaterzuiveringsslib en ander industrieel slib). De hoeveelheid van deze stromen die naar verbranding gaat kan moeilijk worden verminderd door een verhoging van het heffingstarief. Aangezien deze stromen preferentieel naar verbranding worden gestuurd zou een verhoging van de heffing nodeloos drempelverhogend werken.

De voorziene afwijkingen in artikel 46, §1, vierde tot achtste lid, waarbij eerder een verlaagd tarief of nultarief werd ingevoerd voor het verbranden en meeverbranden van bepaalde afvalstromen blijven van toepassing. Het betreft zeer specifieke afvalstoffen waarvoor het (mee)verbranden ervan de best beschikbare techniek is en waarvoor het (normale) heffingstarief op ongewenste wijze een drempelverhogend effect zou hebben. De afwijkingen worden in het licht van het gelijkheidsbeginsel verantwoord op basis van het zeer specifieke karakter van de betreffende afvalstoffen dat een aparte heffingsregeling (met verlaagd of nultarief) verantwoordt. Aangezien de argumenten op basis waarvan de afwijkingen werden ingevoerd nog steeds gelden worden deze behouden en moeten de nieuwe verhoogde tarieven vermeld in 16°/1 en 17°/1 er niet worden op toegepast.

Hetzelfde geldt ook voor de heffingskorting van 4 euro per ton voor het vervoer van afval via water of spoor bepaald in artikel 46, §7 en §8. Die korting geldt ook voor de nieuw tarieven vermeld in artikel 46.§1. 16°/1 en 17°/1.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 30 tot en met 34

Hierin worden de nieuwe heffingstarieven bepaald, samen met de afvalstoffen waarop ze van toepassing zijn.

Artikel 34 zorgt er enerzijds voor dat de bestaande verlaagde tarieven en nultarieven ook gelden in relatie tot nieuwe verhoogde heffing van 16°/1 en 17°/1, anderzijds dat heffingskorting van 4 euro per ton voor het vervoer van afval via water of spoor ook geldt ten aanzien van de nieuwe tarieven van 16°/1 en 17°/1.

Artikel 38 en 39

In deze artikelen wordt ervoor gezorgd dat de nieuwe heffingstarieven worden gekoppeld aan het indexcijfer van november 2021. De vanaf 1 juli 2015 ingevoerde vermenigvuldiging met 1,5 is daarom niet van toepassing op de nieuw ingevoerde tarieven.

Budgettaire impact.

Op basis van de heffingsplichtige hoeveelheden bedrijfsafval (mee)verbrand in 2020 (1.500 kiloton) en een verhoging van de heffing van 13,38 euro naar 25 euro per ton, zou dat een positieve jaarlijkse budgettaire impact hebben van 17.430.000 euro.

2.2. Wijzigingen inzake het verlaagd tarief voor breekresidu's (artikel 35 tot en met 37)

Inhoud

Het verlaagd tarief voor het storten van breekresidu's werd in 2007 ingevoerd met als doelstelling het bekomen van meer zuivere puingranulaten. De kosten voor het opschonen van de granulaten werd daarbij gecompenseerd met een verlaagd tarief voor het storten van de residu's die daarbij vrijkomen.

Omdat enerzijds de doelmatigheid van het huidige verlaagd tarief voor het storten van breekresidu's, meer bepaald het bekomen van meer zuivere gerecycleerde granulaten die kunnen gebruikt worden in hoogwaardige toepassingen, onvoldoende werd gerealiseerd, en anderzijds niettegenstaande een belangrijke handhavingsinspanning van de OVAM, het verlaagd tarief met de regelmaat van de klok wordt misbruikt door het contingent van 1% op te vullen met andere afvalstoffen, werden n.a.v. de begrotingsopmaak voor 2021 de bepalingen inzake het betreffend verlaagd tarief gewijzigd bij decreet van 18 december 2020 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021.

De toepassing van het verlaagd tarief werd in de eerste plaats vanaf 1 januari 2021 beperkt tot maximaal 0,5% van de hoeveelheid geproduceerde granulaten.

Aansluitend werd tevens, naar analogie met voorgaande afbouwregelingen, het verlaagd tarief in een periode van 3 jaar afgebouwd.

In overleg met de Federatie van Producenten van Recycling Granulaten (FPRG vzw) en de momenteel actieve certificatie-instellingen Copro en Certipro heeft de OVAM

ondertussen een alternatieve werkwijze uitgewerkt dat moet toelaten om via het verlaagd tarief alsnog de voormelde doelstelling, meer bepaald het bekomen van zuivere gerecycleerde granulaten die maximaal kunnen worden ingezet ter vervanging van primaire granulaten in hoogwaardige toepassingen (bijvoorbeeld in betontoepassingen in plaats van gebruik als onderfunderingsmateriaal), maximaal te realiseren. Voor het gebruik in hoogwaardige toepassingen en het effectief realiseren van een circulaire economie moeten de granulaten voldoen aan striktere eisen voor wat betreft de fysische verontreiniging (wat momenteel nog niet het geval is).

Dit alternatief houdt in dat het daadwerkelijk verder opschonen van de geproduceerde granulaten en het afvoeren van de daarbij vrijkomende residu's met toepassing van het verlaagd tarief wordt opgevolgd door de certificatie-instelling die instaat voor de certificatie van de granulaten.

In overleg met de sector heeft de OVAM daartoe een reglement opgemaakt met de voorwaarden voor het afvoeren van de daarbij vrijkomende residu's met toepassing van het verlaagd tarief. Die voorwaarden hebben betrekking op:

- de werking van de breker (in het bijzonder bepalingen voor inrichtingen die zowel breken als sorteren);
- het acceptatiebeleid;
- de installatie;
- de aard en herkomst van de reststoffen die in aanmerking komen voor het verlaagde tarief (nadere omschrijving van wat als breekresidu kan beschouwd worden en wat niet);
- een resultaatsverbintenis voor gerecycleerde granulaten;
- de afvoer van reststoffen;
- de rapportage van de hoeveelheden;
- het aantal audits en omschrijving van wat een audit moet omvatten;
- de informatieplicht aan de OVAM.

De certificatie-instelling (momenteel Copro of Certipro) moet de opvolging van deze voorwaarden vermeld in het reglement garanderen. Deze werkwijze moet er enerzijds voor zorgen dat de granulaten effectief worden opgeschoond en dat het verlaagd tarief enkel wordt toegepast voor het storten van de residu's die daarbij vrijkomen.

Deze werkwijze en het reglement zorgen uitsluitend voor de implementatie van de decretale voorwaarden om het tarief toe te passen en voegen geen voorwaarden toe.

Anderzijds dat de handhavingsinspanning van de OVAM tot een minimum kan worden beperkt.

Op die basis wordt het verlaagd tarief voor het storten van breekresidu's voorlopig behouden.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 35 en 36

Hiermee wordt de eerder ingevoerde afbouwregeling opgeheven.

Artikel 37

Hiermee worden de nieuwe vanaf 1 januari 2022 geldende voorwaarden voor het toepassen van het verlaagd tarief geïmplementeerd. De bepaling 'overeenkomstig het advies van OVAM' houdt in dat de toepassing van het verlaagd tarief voor het storten van de residu's van een concreet bedrijf voorafgaand groen licht moet krijgen van OVAM. Die werkwijze zorgt ook mee voor de nodige rechtzekerheid in

hoofde van de exploitant van de stortplaats waar de residu's met toepassing van het verlaagd tarief worden gestort.
Het advies van OVAM bevestigt dat aan de decretale voorwaarden is voldaan om het verlaagd tarief toe te passen en voegt geen voorwaarden toe.

Budgettaire impact.

De voorgestelde wijzigingen hebben geen budgettaire impact.

Repliek op het advies van de SERV:

Wat de bezorgdheden betreft van Boerenbond, UNIZO en Voka over de vraag of bepaalde verlaagde tarieven en nultarieven blijven gelden, wordt de gevraagde verduidelijking voorzien, verwerkt via een aanvullend artikel in het decreet. De bezorgdheden inzake het onderscheid in aanpak voor huishoudelijk afval en bedrijfsafval worden zeker meegenomen bij de verdere implementatie om te verzekeren dat ook het bedrijfsafval dat via het huishoudelijke afvalcircuit wordt opgehaald aan de verhoogde heffing wordt onderworpen.

Afdeling 6. Aanpassing decretaal werkingskader Dierenwelzijnsfonds

Er wordt ingegaan op het advies van de Raad van State.

Eenzijds worden de retributies die beoogd worden verder verduidelijkt. De vermelding van de beoogde retributies wordt bovendien opgenomen in het artikel 107, §2, 1°, van het decreet van 19 december 2014, in plaats van in het ontworpen artikel 107, § 2, 3°.

Anderzijds wordt teneinde in overeenstemming te zijn met het artikel 15, § 2, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, gepreciseerd welke personeelskosten beoogd worden.

Artikel 40

De bepalingen die betrekking hebben op het Dierenwelzijnsfonds worden licht aangepast, in die zin dat er enerzijds een bijkomende ontvangstmogelijkheid wordt gecreëerd voor het Dierenwelzijnsfonds en anderzijds een bijkomende uitgavenpost uit het Dierenwelzijnsfonds.

Door middel van artikel 40, 1°, van het ontwerpdecreet enerzijds wordt bepaald dat het Dierenwelzijnsfonds zal kunnen worden gespijst met de opbrengsten voortvloeiend uit de retributies voor de behandeling van de erkenningsaanvragen, bedoeld in artikel 21, §1, en artikel 22 van de Dierenwelzijnswet (zijnde de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren), én de retributies voor de behandeling van de vergunningen, bedoeld in artikel 21, §3 van de Dierenwelzijnswet. Op dit ogenblik bestaat er nog geen decretale verplichting tot het betalen van de betreffende retributies door de proefdiergebruikers. Hiervoor dient nog een decretale grondslag gecreëerd te worden in de Dierenwelzijnswet.

Door middel van artikel 40, 2°, van het ontwerpdecreet anderzijds wordt aan de uitgavenzijde van het Dierenwelzijnsfonds (zijnde in het artikel 107, §3, van het decreet van 19 december 2014) de mogelijkheid gecreëerd om personeelskosten van de entiteit bevoegd voor dierenwelzijn, zijnde de dienst Dierenwelzijn, te betalen.

Afdeling 7. Aanpassing decretale bepaling begrotingsfonds Fonds Onroerend Erfgoed en oprichting Fonds Handhaving Onroerend Erfgoed

Artikel 41

Tussen het Departement Omgeving (Afdeling Handhaving) en het Agentschap Onroerend Erfgoed werd een gemeenschappelijk actieplan handhaving opgesteld met als doelstelling de samenwerking rond handhaving tussen het agentschap Onroerend Erfgoed en de afdeling Handhaving van het departement Omgeving optimaliseren.

Het beleidsvoorbereidende aspect van handhaving onroerend erfgoed is toegewezen aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

Het beleidsuitvoerende luik, m.n. de erfgoedinspectie en de harde handhaving van het decreet Onroerend Erfgoed, is toegewezen aan het departement Omgeving.

Begrotingsmatig werden handhavingsdossiers aangerekend op het Fonds Onroerend Erfgoed, een begrotingsfonds gecreëerd via artikel 25 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991.

De aanrekening betreft ontvangsten en uitgaven. De leidend ambtenaar van het departement Omgeving is inhoudelijk ordonnateur voor deze aanrekeningen. Kredieten aanrekenen en opvolgen binnen de begroting van een andere entiteit is niet evident.

Voor een vlottere en efficiëntere werking is het noodzakelijk dat de kredieten inzake handhavingsdossiers worden beheerd door een begrotingsfonds binnen de begrotingsstructuur van het departement Omgeving.

Voorliggend artikel strekt er toe om dit begrotingsfonds, het Fonds Handhaving Onroerend Erfgoed, op te richten. Daar dit eveneens een begrotingsfonds is, en samenhangt met het Fonds Onroerend Erfgoed wordt daartoe aan artikel 24 van het decreet van 21 december 1990 een nieuwe invulling gegeven.

De aan dit nieuw fonds toegewezen inkomsten en uitgaven zijn deze die niet langer toekomen aan het Fonds Onroerend Erfgoed (zie wijzigingen aan artikel 25 van het decreet van 21 december 1990).

De overdracht van middelen uit het Fonds Onroerend Erfgoed naar dit nieuwe fonds gebeurt via de middelenbegroting (opgenomen in de voorstellen bij de begrotingsopmaak 2022).

Artikel 42

Omwille van bovenvermelde verandering zijn er aanpassingen nodig aan artikel 25 van het decreet van 21 december 1990.

In dit artikel 25 worden niet langer de uitgaven en ontvangsten inzake handhaving op grond van hoofdstuk 11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en zijn uitvoeringsbesluiten en de handhavingsbepalingen in de decreten, vermeld in artikel 12.2.1 van het Onroerenderfgoeddecreet, opgenomen.

De verwijzing naar de overdracht van handhavingsmiddelen in 2016 uit de DAB Herstelfonds wordt eveneens geschrapt.

Band met de begroting:

Uittreksel uit de fiche M1 bij de begrotingsvoorstellen begrotingsopmaak 2022:

Art. 1. Vanuit het Fonds Onroerend Erfgoed wordt 3.285 duizend euro VAK en 3.531 duizend euro VEK (*) overgedragen ten gunste van het binnen de begroting van het departement Omgeving op te richten begrotingsfonds voor handhaving onroerend erfgoed.

Art. 2. Alle schulden, nog niet geïnde vorderingen en tegoeden inzake handhaving verbonden aan het Fonds Onroerend Erfgoed worden overgenomen door het binnen de begroting van het departement Omgeving op te richten begrotingsfonds voor handhaving onroerend erfgoed.

(*) Na indiening van de M1-fiche bij de begrotingsopmaak 2022 is overeengekomen dat de dading tussen het Vlaamse Gewest en IGEMO inzake de Tegelfabriek Rottiers in Willebroek (Tisselt) ook ten gunste van het binnen de begroting van het departement Omgeving op te richten begrotingsfonds voor handhaving onroerend erfgoed moet terecht komen. Aangezien het dadingsbedrag hiervoor 349.602,96 euro bedraagt, zal de totale overdracht 3.635 duizend euro VAK en 3.881 duizend euro VEK bedragen.

De vermelde eindbedragen in VAK en VEK zijn het resultaat van gekende en zekere kredietbewegingen in de periode 2016-2020. We herhalen dat de concrete overdracht gebeurt via het Middelendecreet. In het Middelendecreet bij de BO 2022 is het momenteel uiteraard niet mogelijk het netto bedrag te bepalen van de ontvangsten versus de uitgaven in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2021. Het nettoresultaat voor 2021 kan bij een latere begrotingsronde worden beslist.

Afdeling 8. Overname provinciale leningen door het Vlaams Woningfonds

Artikel 43

Bepaalde provincies verstrekken aanvullende woonleningen voor het kopen, bouwen en verbouwen van woningen. Het gaat daarbij over leningen die worden verstrekt naast het hypothecair krediet voor de aankoop van de woning zelf. In het kader van de beperking van de taken van de provincie, oordelen bepaalde provincies dat zij dergelijke leningen niet langer zullen verstrekken en dat ook het beheer van de in het verleden toegestane leningen door hen niet meer tot hun kerntaak behoort.

De stellers van dit ontwerp zijn van oordeel dat het Vlaams Woningfonds inderdaad een geschikte actor is om de lopende leningen verder af te handelen, gelet op de expertise bij het Vlaams Woningfonds inzake het beheer van sociale woonleningen. De decretale opdracht van het Vlaams Woningfonds wordt daarom uitgebreid met de mogelijkheid om provincieleningen over te nemen, na goedkeuring door de Vlaamse Regering. Om de gelijke behandeling tussen de verschillende provincies te garanderen wordt de regeling na het advies van de Raad van State op een algemene wijze geformuleerd zodat alle provincies die zich in een vergelijkbare situatie bevinden, de verdere afhandeling van hun leningen door het Vlaams Woningfonds kunnen vragen. Het Vlaams Woningfonds zal niet op eigen initiatief kunnen beslissen om het beheer van provinciale, aanvullende woonleningen over te nemen, aangezien dit financiële gevolgen kan hebben voor de begroting van het Vlaamse Gewest. Daarom wordt bepaald dat de Vlaamse Regering eerst haar goedkeuring moet geven aan de voorgenomen overdracht. Wanneer wordt vastgesteld dat de financiële positie van het Vlaamse Gewest niet ongunstig wordt geraakt door de voorgenomen overdracht, is er geen reden waarom de Vlaamse Regering de overdracht niet zou goedkeuren.

Provinciale aanvullende woonleningen van provincies hebben een sociaal karakter, aangezien deze enkel werden of worden toegekend aan personen met een bescheiden inkomen; de leningen waren of zijn bestemd voor het verbouwen van de enige en eigen woning en/of deze woning moest of moet voldoen aan een maximale verkoopwaarde. Het beheer van deze provinciale aanvullende woonleningen past dus binnen het sociaal woonbeleid van het Vlaamse Gewest.

Het Vlaamse Gewest is op basis van de gewestelijke bevoegdheid inzake huisvesting bevoegd om regels inzake krediet uit te vaardigen die specifiek betrekking hebben op bijzondere sociale woonleningen, die woonbehoeftigen in staat moeten stellen om via een krediet een eigen woning te verwerven, te behouden of te laten voldoen aan de vereisten van minimale woningkwaliteit.

Hoewel de federale overheid in het algemeen overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bevoegd is voor onder meer "het hypothecair krediet" en het "consumptiekrediet", zijn de gewesten overeenkomstig artikel 6, § 1, IV, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevoegd voor de "huisvesting".

Het gaat volgens de parlementaire voorbereidingen om het "gehele huisvestingsbeleid" (*Parl. St.* Senaat 1979-80, nr. 434/2, 169-170). Het is vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof dat de aangelegenheid van de huisvesting in haar geheel naar de gewesten is overgeheveld (zie o.m. Arbitragehof 25 april 1995, nr. 36/95; Arbitragehof 17 juni 1998, nr. 73/98; Arbitragehof 30 maart 1999, nr. 40/99; GwH 10 juli 2008, nr. 101/2008 en GwH 12 maart 2020, nr. 39/2020). Er kan niet ernstig worden betwist dat er een zeer nauw verband bestaat tussen enerzijds de Vlaamse gewestelijke bevoegdheid inzake huisvesting en anderzijds de regeling van de aanvullende woonleningen, die een essentieel instrument vormen van het huisvestingsbeleid, en die dus 'inherent' zijn aan een zinvolle uitoefening van dit huisvestingsbeleid.

Sociale woonleningen zijn met name een noodzakelijk accessorium van het gewestelijk sociaal woonbeleid en strekken ertoe om minder kapitaalkrachtige huishoudens de mogelijkheid te geven om een eigen woning te verwerven, te behouden of te laten voldoen aan de minimale woningkwaliteit en alzo hun grondrecht op wonen te verwezenlijken. A contrario kan ook worden vastgesteld dat de federale overheid heden bezwaarlijk toegerust is om specifieke regels uit te werken en aan te nemen die nodig zijn om sociale woonleningen toe te kennen binnen de context van het regionaal huisvestingsbeleid.

Sociale woonleningen om minderbegoede particulieren in staat te stellen een eigen woning aan te kopen, bestonden overigens ook reeds onder het regime van de federale Huisvestingscode, zodat kan worden aangenomen dat de bijzondere wetgever de bevoegdheid inzake sociale woonleningen mee heeft overgedragen aan de gewesten. Om die reden behoort het dus tot de gewestelijke bevoegdheden om ook het statuut van de kredietgever inzake de sociale woonleningen te regelen (zie uitgebreid de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, *Parl.St.* VI.Parl., 2017-2018, nr. 1677/1, 24-29).

Band met de begroting:

De decretale basis voorziet in een mogelijkheid tot overname van provincieleningen door het Vlaams Woningfonds. Tot op heden is er enkel een concrete vraag van provincie Oost-Vlaanderen.

Met de provincie Oost-Vlaanderen werd onderhandeld om voor een overnameprijs van 11.000.000 euro vorderingen ten bedrage van 15.000.000 euro over te nemen. De parameters waarmee de overnameprijs bepaald werd zijn de volgende:

- te verwachten kapitaal en intresten;
- jaarlijkse personeels- en werkingskosten;
- een financieringskost op basis van de OLO 10 jaar;
- op heden als dubieuze debiteuren aangemerkte vorderingen;
- een vooraf geraamd bedrag aan toekomstige wanbetaling.

De bedongen korting wordt jaarlijks voor een stukje in resultaat genomen en compenseert voor de jaarlijkse personeels- en werkingskost, wanbetaling en financieringskost (bij F&B). Wat dit in principe jaarlijks een ESR-neutrale operatie maakt.

In de begroting van het VWF werden de nodige aanpassingen doorgevoerd op de betrokken ESR-codes.

	Kapitaal- aflossingen	Intrest- opbrengsten	kosten overname (*)	Delta
2022	1.435.191,84	212.590,43	263.790,51	-51.200,08
2023	1.365.029,15	191.629,22	259.361,49	-67.732,27
2024	1.272.791,13	171.548,20	254.812,34	-83.264,14
2025	1.173.806,71	152.791,40	250.538,55	-97.747,14
2026	1.100.036,06	134.731,42	247.206,92	-112.475,51
2027	1.003.363,31	117.712,16	243.754,93	-126.042,76
2028	909.527,13	102.099,67	240.789,57	-138.689,90
2029	821.766,67	88.019,49	238.364,96	-150.345,47
2030	738.647,85	75.246,07	236.428,74	-161.182,67
2031	683.661,29	63.249,16	235.432,85	-172.183,69
2032	626.732,75	51.983,47	174.315,81	-122.332,34
2033	560.956,90	41.617,09	172.739,01	-131.121,92
2034	489.162,74	32.293,14	171.338,63	-139.045,49
2035	420.791,90	24.051,41	170.328,08	-146.276,68
2036	370.146,79	16.350,96	169.980,24	-153.629,28
2037	268.021,24	9.615,79	168.840,59	-159.224,79
2038	180.743,45	4.686,62	168.442,15	-163.755,52
2039	91.150,06	1.436,93	168.382,79	-166.945,86
2040	10.141,57	17,53	168.890,34	-168.872,81
TOTAAL	13.521.668,54	1.491.670,17	4.003.738,48	-2.512.068,31

(*) (incl. personeelskost, werkingskost, financieringskost, wanbetaling)

Iedere andere eventuele overname van provincieleningen zal aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd, waarbij de budgettaire impact zal geraamd worden.

Hoofdstuk 4. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Afdeling 1. Opheffing van de dienst met afzonderlijk beheer 'Centrum voor Informatie, Communicatie en Vorming in de Welzijnssector' (DAB CICOV)

Artikel 44

De Dienst Afzonderlijk Beheer Centrum voor Informatie, Communicatie en Vorming in de Welzijnssector (DAB CICOV) werd opgericht bij het decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999. Omwille van de opheffing van de DAB CICOV wordt hoofdstuk I van het voornoemde decreet opgeheven.

Artikel 45

De DAB CICOV is gelinkt aan de exploitatie van het domein Groendaalheyde. In het verlengde van de opheffing van de DAB CICOV hoeft het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) het eigenaarsonderhoud, de verbouwwerkzaamheden en de kosten van de eerste uitrusting van het domein Groendaalheyde niet langer ten laste te nemen. Daarom wordt artikel 9 van het decreet van 2 juni 2006 tot omvorming van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden tot een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, en tot wijziging van het decreet van 23 februari 1994 inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden eveneens opgeheven.

Na de verkoop van de gronden en gebouwen en nadat VIPA de opbrengst uit de verkoop ontvangen heeft, zal VIPA niet langer beschikken over middelen uit de gronden of gebouwen van het domein Groendaalheyde. Daarom wordt ook artikel 13, §1, 3° van het voornoemde decreet opgeheven.

Band met de begroting:

Deze decreetsbepaling heeft betrekking op de opheffing van een DAB.

Afdeling 2. Wijzigingen van het Groeipakketdecreet

Artikel 46

In afwijking van artikel 4, §1, vierde lid van het Groeipakketdecreet van 2018 wordt het basisbedrag, vermeld in artikel 13 van hetzelfde decreet, en het bedrag voor het jongste kind en het tweede jongste kind, vermeld in artikel 210, §2, tweede lid, van hetzelfde decreet, waar de evolutie gekoppeld is aan de jaarlijkse verhoging met een index van 2%, zoals bepaald in artikel 4, §1, vierde lid, van hetzelfde decreet, in 2022, 2023 en 2024 verhoogd met een index van 1%.

Door middel van dit artikel zal het basisbedrag in de jaren 2022, 2023 en 2024 niet verhoogd worden met een index van 2% maar met een index van 1%. **De indexering wordt in functie van de meerjarige begrotingsdoelstelling van de Vlaamse Overheid aangepast ten opzichte van het huidige decretale groeipad.** De extra toeslagen, zoals de sociale toeslag, de schooltoeslag en de zorgtoeslagen, worden echter ontzien door deze aanpassing.

Band met de begroting:

Door middel van dit artikel zal het basisbedrag in de jaren 2022, 2023 en 2024 niet verhoogd worden met een index van 2% maar met een index van 1%.

Deze beslissing maakt deel uit van het meerjarentraject dat bij de begrotingsopmaak 2022 werd afgesproken en een eerste effect kent in de begrotingsopmaak 2022.

Repliek op het advies van de Vlaamse Raad WVG en de SERV:

De Vlaamse Raad WVG beveelt de Vlaamse Regering aan om artikel 45 van het voorontwerp van dit programmadecreet te schrappen. Ook de SERV kan de aangepaste indexering niet steunen. De Vlaamse Raad WVG haalt onder andere aan dat deze nieuwe maatregel, samen met de niet-indexering in 2017, maakt dat het dekkingspercentage van het Groeipakket ten aanzien van de kosten om kinderen op te voeden afneemt sinds Vlaanderen hiervoor bevoegd is en ook de volgende jaren verder zal blijven afnemen.

De Vlaamse Regering wenst te benadrukken dat in haar meerjarige begrotingsdoelstelling sterk geïnvesteerd wordt in kinderen en jongeren. De

opstart van het Groeipakket heeft voor een toename van de uitgaven gezorgd ten opzichte van het oud model, waarbij sterker de nadruk gelegd werd op de sociale correcties. Tegelijk kiest de Vlaamse Regering om te blijven investeren in kinderen en jongeren en gezinnen op het vlak van geestelijke gezondheid, kinderopvang, jeugdhulp en ondersteuning voor kinderen met een beperking.

Hoofdstuk 5. Onderwijs en Vorming

Repliek op het advies van de Raad van State

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

Afdeling 1 – Vervanging van de opdracht en subsidie met betrekking tot de pedagogische begeleiding van de CBE

Artikel 57 (artikel 56 van het voorontwerp): Het artikel werd aangevuld met de bepaling dat de subsidie aan het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs voor de maanden september 2021 tot en met december 2021 wordt uitbetaald nadat het activiteitenverslag en financieel rapport voor die periode is overgemaakt aan de bevoegde administratie.

Afdeling 3 – Kerntaken en financiering van de Pedagogische Begeleidingsdiensten

Artikel 63 (artikel 62 van het voorontwerp): In de wijzigingsbepaling in artikel 63, 1°, werd opgenomen wat de situatie in het lopende schooljaar is.

Afdeling 4 – Decretale verankering en indexering van de middelen voor de Hogere Instituten voor Schone Kunsten en andere instellingen voor Schone Kunsten voor het organiseren van posthogeschoolvormingen voor het kalenderjaar 2022

In de memorie van toelichting werd de verdeling van de middelen tussen de Hogere Kunstinstituten geduid.

Afdeling 6 – Aanpassing van de werkingsuitkering voor de Hogere Zeevaartschool

In de memorie van toelichting werden bijkomende argumenten opgenomen om de onderwijssoevereïteit voor de Hogere Zeevaartschool (HZS) te verhogen naar 2.000.000 euro.

Afdeling 7 – AGION – Terugvorderingstermijn

Artikel 72 (artikel 71 van het voorontwerp): In het ontworpen artikel 19, § 6, werden de woorden "een decretale beslissing" vervangen door de woorden "de toepassing van decretale of reglementaire regels". In de memorie van toelichting werd een concreet voorbeeld opgenomen.

De Raad van State geeft ook aan het resultaat van de onderhandelingen met de sociale partners niet te kennen. De onderhandelingen vonden plaats op 19/10/2021. Naar aanleiding van die onderhandelingen werden enkele wijzigingen doorgevoerd aan Afdeling 3 – Kerntaken en financiering van de Pedagogische Begeleidingsdiensten:

Artikel 62 en artikel 66 (artikel 61 en 65 van het voorontwerp): In het ontworpen artikel 15 en het ontworpen artikel 24 werd bij de bepalingen van de goedkeuringsprocedure van de jaarlijkse rapporten elke verwijzing naar de criteria (die gebruikt worden voor de goedkeuring van de begeleidingsplannen) geschrapt.

Artikel 64 (artikel 63 van het voorontwerp): In het ontworpen artikel 19/2 werd aangegeven welk aandeel van de aanvullende werkingsmiddelen bestemd is voor salarissen en welk voor werkingsmiddelen en hoe de middelen vanaf het begrotingsjaar 2025 geïndexeerd zullen worden.

De memorie van toelichting werd waar nodig mee aangepast.

De Raad van State merkt verder nog op dat de gevraagde adviezen nog niet gegeven waren. Het VLOR-advies werd gegeven op 25/10/2021. De repliek op het advies is hieronder opgenomen.

Repliek op het advies van de VLOR

Afdeling 3. Kerntaken en financiering van de Pedagogische Begeleidingsdiensten

De opdracht van de permanente ondersteuningscellen ten aanzien van de CLB's wordt niet gewijzigd met dit decreet. De opdracht blijft behouden zoals in het decreet leerlingenbegeleiding van 2018.

Het programmadecreet legt de wijze vast waarop de gekleurde extra werkingsmiddelen toegekend worden én de in het regeerakkoord overeengekomen besparingen op de pedagogische begeleidingsdiensten doorgevoerd worden. Deze maatregelen hebben een duidelijke link met de begroting en gaan in op 01/01/2022. Aangezien de maatregelen invloed hebben op de werkzaamheden van de pedagogische begeleidingsdiensten, willen we die meteen mee regelen, zodat het totaalpakket duidelijk is én de pedagogische begeleidingsdiensten voldoende tijd hebben om de implementatie ervan goed voor te bereiden. Net door zowel bepalingen over de kerntaken als de financiering van de pedagogische begeleidingsdiensten samen op te nemen in dit ontwerp van programmadecreet, is er een duidelijk zicht op wat er met welke middelen gerealiseerd moet worden. De Raad van State heeft trouwens geen opmerkingen geformuleerd bij het feit dat de kerntaken van de pedagogische begeleidingsdiensten via het programmadecreet worden geregeld, gezien de band tussen de opdrachten die de pedagogische begeleidingsdiensten kunnen uitvoeren en de hiervoor beschikbare middelen. Het is tot slot niet zo dat het programmadecreet als vehikel gezien wordt om beleid in regelgeving vast te leggen.

Dat de Vlaamse Regering extra werkingsmiddelen toekent, kan niet als blijk van weinig vertrouwen geduid worden. Door de kleuring van de middelen geeft de Vlaamse Regering richting aan het te volgen beleid. Tegenover extra middelen staat uiteraard het afleggen van rekenschap (zie ook verder).

De besparingen op de pedagogische begeleidingsdiensten maken deel uit van het totaalpakket aan maatregelen die in het kader van het regeerakkoord afgesproken zijn. Het is niet mogelijk bepaalde maatregelen wél en andere niet uit te voeren. Het toekennen van extra werkingsmiddelen mildert de inspanningen voor de pedagogische begeleidingsdiensten aanzienlijk.

We kiezen voor extra werkingsmiddelen omdat de decretale omkadering schommelt al naargelang de organieke betrekkingen (als het aantal organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen van een koepel daalt, dan daalt ook de omkadering van de pedagogische begeleidingsdienst). Deze werkingsmiddelen zijn niet onderhevig aan dergelijke schommelingen. De bedragen liggen vast, onafhankelijk van de organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen. Bovendien kan men via de decretale omkadering (adviseurs of detacheringen) enkel uit het leerplichtonderwijs recruterend. Uit het hoger onderwijs kan men bv; niet detacheren. Met deze werkingsmiddelen kan ook expertise uit het hoger onderwijs ingekocht worden. Gezien de vereiste om evidence informed te werken, lijkt dit een voordeel te zijn.

De beleidsprioriteiten worden vastgelegd via een uitvoeringsbesluit bij het programmadecreet. Deze beleidsprioriteiten zijn bepaald in overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten. Het uitvoeringsbesluit legt vast dat dit ook in de toekomst in overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten zal gebeuren.

Ook binnen de beleidsprioriteiten kan vraaggestuurd gewerkt worden. De Vlaamse Regering legt enkel de thema's vast, bijvoorbeeld zorg. Hoe men dan concreet te werk gaat, wordt niet vastgelegd. We verwachten dat de pedagogische begeleidingsdiensten ook binnen de beleidsprioriteiten zoveel mogelijk zullen inspelen op de noden van de onderwijsinstellingen en CLB's.

Ook in de huidige regeling moeten de pedagogische begeleidingsdiensten een begeleidingsplan en jaarlijkse rapporten indienen, naast de zesjaarlijkse visitatie. Bovendien zal het begeleidingsplan vanaf de volgende legislatuur een vijfjarige cyclus

volgen in plaats van een driejarige, waardoor de tijdsinvestering daarvoor meer wordt gespreid. Het grote verschil met de in het programmadecreet voorgestelde regeling is het feit dat de overheid meer vastlegt over welke informatie ze wil beschikken. Dit niet alleen omwille van de verantwoording van het gebruik van publieke middelen, maar ook om de op deze manier verkregen informatie effectiever te kunnen inzetten in de beleidsvoorbereiding en -evaluatie. De pedagogische begeleidingsdiensten vormen immers een belangrijke tussenschakel tussen het onderwijsveld en de onderwijsoverheid, en kunnen op die manier relevante data aanleveren over de noden van het veld.

De zesjaarlijkse visitaties hebben een ander doel dan de 'administratieve' verplichtingen. De visitaties zijn ontwikkelingsgericht en beogen een effectievere dienstverlening voor de onderwijsinstellingen en het versterken van de pedagogische begeleidingsdiensten op organisatieniveau. Op deze manier helpen de visitaties de pedagogische begeleidingsdiensten om de decretaal vastgelegde doelstellingen te realiseren. De samenstelling met deskundigen garandeert een externe blik, wat de interne reflectie en kwaliteitszorg alleen maar ten goede kan komen. De pedagogische begeleidingsdiensten hebben dit bij de voorbije visitaties zelf overigens expliciet bevestigd.

Afdeling 6. Aanpassing van de werkingsuitkering voor de Hogere Zeevaartschool
/

Afdeling 7. AGION – Terugvorderingstermijn
/

Afdeling 1. Vervanging van de opdracht en subsidie met betrekking tot de pedagogische begeleiding van de CBE

Artikel 47

Op vraag van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs VOCVO vzw en de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie Ligo Centra voor Basiseducatie vzw wordt de opdracht en subsidie voor de pedagogische ondersteuning van de Centra voor Basiseducatie vanaf 1 januari 2022 niet langer aan VOCVO toegekend maar aan de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie. Op die manier krijgt de overkoepelende belangenorganisatie van de 13 Ligo-Centra voor Basiseducatie de opdracht om in te staan voor de pedagogische ondersteuning van deze centra. VOCVO kan zich dan verder als neutrale organisatie meer profileren op vlak van ondersteunende activiteiten die niet op één specifieke onderwijssector zijn gericht. Het bedrag van de subsidie voor de pedagogische ondersteuning van de 13 Centra voor Basiseducatie blijft hetzelfde. In alle bepalingen van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs waarin VOCVO in het kader van de opdracht tot pedagogische ondersteuning vermeld staat, wordt VOCVO daarom vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

In de bepaling over de voordracht van experimenteel nieuwe leergebieden of studiegebieden wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 48

In de bepaling over de voordracht van opleidingsprofielen wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 49

Afdeling I. van het hoofdstuk over de ondersteuning van het volwassenenonderwijs krijgt een aangepast opschrift.

Artikel 50

In de bepaling over het toekennen van de subsidie aan één organisatie wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 51

In de bepaling over de doelstelling van de ondersteuning van de Centra voor Basiseducatie wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 52

In de bepaling over de begeleidingsopdrachten wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 53

In de bepaling over de subsidiëringsvoorwaarden wordt VOCVO telkens vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 54

In de bepaling over de uitbetaling van de subsidie wordt VOCVO telkens vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie. Omdat de overdracht van de pedagogische begeleidingsopdracht naar Ligo Centra voor Basiseducatie vzw op 1 januari 2022 gebeurt, wordt ook de inwerkingtreding van de jaarlijkse subsidie aangepast. De bepalingen met betrekking tot de aanpassingen aan de evolutie van de gezondheidsindex aan de subsidies die VOCVO in het verleden heeft ontvangen en niet meer van toepassing zijn, worden opgeheven.

Artikel 55

In de bepaling over de realisatie van de opdrachten en het zorgvuldig beheer van de middelen wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 56

In de bepaling over het informeren door de centrubesturen over de voortgang van het gecombineerd onderwijs waarvoor zij extra middelen hebben ontvangen, wordt VOCVO vervangen door de representatieve groepering van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 57

Omdat de overdracht van de pedagogische begeleidingsopdracht op 1 januari 2022 gebeurt en bijgevolg de jaarlijkse subsidie aan Ligo Centra voor Basiseducatie vzw vanaf het begrotingsjaar 2022 start, wordt er een overgangsbepaling voor de maanden september 2021 tot en met december 2021 voorzien. VOCVO ontvangt voor deze periode een verhoudingsgewijs verminderde subsidie voor de uitvoering van de pedagogische begeleidingsopdracht in deze maanden.

Afdeling 2. Toekenning jaarlijkse aanvullende vte/leraarsuren/punten/werkingsmiddelen ten behoeve van de asielproblematiek

Artikel 58

In begrotingsjaar 2022 worden opnieuw middelen ten behoeve van de asielproblematiek toegekend. De verdeling van deze middelen houdt rekening met de inzet en de efficiëntie van die ingezette middelen.

Afdeling 3. Kerntaken en financiering van de Pedagogische Begeleidingsdiensten

Artikel 59

In artikel 2 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs wordt in de definitie van 'onderwijskoepels' de aangepaste naam van Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, van de Federatie Steinerscholen en van de Raad van Inrichtende Machten van het Protestants-Christelijk Onderwijs (IPCO), en de nieuwe naam van 'Katholiek Onderwijs Vlaanderen' doorgevoerd;

Verder wordt de definitie van 'pedagogische begeleiding' aangevuld. Begeleiden impliceert de ontwikkeling van de onderwijsinstellingen en Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) en de hiervoor benodigde duurzame relatie met te begeleiden instellingen.

Artikel 60

In deel II van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs wordt in het opschrift van titel III het woord "ondersteuning" vervangen door het woord "begeleiding". De term begeleiden is algemener dan ondersteunen en verwijst onmiddellijk naar de nieuwe definitie die ook met dit decreet wordt ingevoegd.

Artikel 61

Dit artikel wijzigt artikel 14 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs. Artikel 14 bevat kruisverwijzingen naar artikel 15 van hetzelfde decreet, dat ook wordt gewijzigd door middel van dit decreet. De kruisverwijzingen zijn niet meer van toepassing en worden bijgevolg opgeheven.

Artikel 62

Dit artikel wijzigt artikel 15 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, dat het volgende regelt:

1. de opdrachten van de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's) (paragraaf 1);
2. de concretisering ervan door middel van begeleidingsplannen en jaarlijkse rapporten (paragraaf 2);
3. de bepaling dat elke pedagogische begeleidingsdienst een werkingscode opmaakt en bekend maakt (paragraaf 3);
4. de kwaliteitsbewaking van de pedagogische begeleidingsdiensten zelf (paragraaf 4).

De twee evaluaties van de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten, die de voorbije jaren hebben plaatsgevonden zoals decretaal voorzien, hebben aangetoond dat de formulering van de vigerende decretale opdrachten problematisch is. De huidige opdrachten vermelden heel wat taken (bv. overleg of netwerken opzetten) waardoor de doelgerichtheid van de opdrachten in het gedrang komt. De huidige opdrachtomschrijving laat de pedagogische begeleidingsdiensten ook onvoldoende toe om duidelijke prioriteiten te bepalen,

aangepast aan de context en noden van de onderwijsinstellingen en CLB's in kwestie.

In navolging van de aanbevelingen verbonden aan de evaluaties is er daarom voor gekozen om de decretale opdrachten te herformuleren als brede doelstellingen, met meer mogelijkheden voor de pedagogische begeleidingsdiensten om duidelijke, onderbouwde keuzes te maken en eigen prioriteiten te bepalen. De doelstellingen worden geformuleerd zodanig dat ze voldoende ruimte laten voor de autonomie en professionaliteit van de PBD om die instrumenten, methodieken,... te kiezen die hen in staat stellen om op de meest efficiënte manier de vooropgestelde doelen te bereiken, rekening houdend met de noden van de onderwijsinstellingen en CLB's in kwestie. Meer dan tot op heden het geval is, benadrukken we met de nieuwe doelstellingen dat de instrumenten geen doel op zich zijn, maar worden gekozen in functie van de aard van de begeleiding en het te bereiken doel bij de betrokken onderwijsinstellingen en CLB's. Op basis van dit principe worden instrumenten en methodieken zoals netwerken, leerplannen of toetsen niet expliciet vermeld in het decreet. Dit is evenmin het geval voor bepaalde vormen van begeleiding zoals nascholingen.

Eveneens in navolging van de twee evaluaties is meer de nadruk gelegd op samenwerken met het oog op het versterken van de voorbereiding (o.a. het ontwikkelwerk), uitvoeren, evalueren en onderbouwen van de begeleiding. Samenwerking heeft betrekking op de onderlinge samenwerking tussen de pedagogische begeleidingsdiensten, maar verwijst ook naar samenwerking met andere actoren zoals lerarenopleidingen, kennisinstellingen en de onderwijsinspectie. Met de expliciete vermelding van deze actoren willen we hen responsabiliseren en hen een meer nadrukkelijke opdracht geven, bv. in het op onderbouwde wijze begeleiden. Een bijzondere vorm van samenwerking is de makelaarsrol. Hierbij adviseren de PBD's de CLB's en onderwijsinstellingen gericht over het aanbod van een externe actor die expertise kan binnenbrengen die niet bij de PBD's aanwezig is. De PBD's blijven de betrokken CLB's en onderwijsinstellingen wel opvolgen. Zoals bij alle begeleiding is het immers cruciaal dat er een duurzame relatie is met de te begeleiden onderwijsinstellingen en CLB's, wat het mogelijk maakt de ontwikkeling van de respectieve onderwijsinstellingen en CLB's te monitoren.

Tenslotte is een expliciete verwijzing opgenomen naar de referentiekaders Onderwijskwaliteit en CLB-kwaliteit als kader waarbinnen de pedagogische begeleidingsdiensten begeleiding bieden. Hiermee bevestigen we hun rol in de kwaliteitsdriehoek en de breedte van hun opdracht. Op die manier is de volledige kwaliteitsdriehoek op dezelfde kwaliteitskaders gebaseerd. Het beklemtoont eveneens het belang van een goede samenwerking en afstemming tussen de onderwijsinspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten.

De nieuwe doelstellingen, uitgangspunten en leidende principes erbij zijn in overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten tot stand gekomen. Deze zijn in opeenvolgende vergadermomenten geconcretiseerd en verfijnd.

Paragraaf 1 van artikel 15 bepaalt **de opdrachten van de pedagogische begeleidingsdiensten.**

De opdracht van de pedagogische begeleidingsdiensten is het begeleiden van de onderwijsinstellingen en CLB's in de realisatie van kwaliteitsvol onderwijs en leerlingenbegeleiding vanuit een duurzame relatie. De kwaliteitsverwachtingen zoals geformuleerd in de referentiekaders Onderwijskwaliteit en CLB-kwaliteit vormen voor de drie hieronder vermelde doelstellingen de leidraad.

Ze dienen daarbij de volgende doelstellingen te realiseren:

1. De versterking van de beroepsbekwaamheid van de personeelsleden van onderwijsinstellingen, in rechtstreeks contact, met aandacht voor de versterking van hun pedagogisch didactisch handelen en met het oog op de ontwikkeling van alle lerenden.

Het huidige regeerakkoord vraagt expliciet de versterking van het pedagogisch-didactisch handelen van de schoolteams, met effect tot op de werkvloer. Dit veronderstelt rechtstreeks contact met de onderwijsprofessionals, met ruime mogelijkheden tot feedback op het handelen. De manier waarop de PBD's dit rechtstreeks contact realiseren, en de methodieken die ze daarvoor inzetten behoort tot hun autonomie.

We nemen de formulering 'ontwikkeling van alle lerenden' over uit het referentiekader Onderwijskwaliteit. Hiermee benadrukken we dat de PBD's in hun begeleiding de onderwijsprofessionals in staat moeten stellen tegemoet te komen aan de uiteenlopende noden van de leerlingen, inclusief leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

2. De versterking van de onderwijsinstelling resp. het CLB als professionele lerende organisatie, Ze dienen daarbij prioriteit te geven aan de onderwijsinstellingen of CLB's waar zich de grootste noden situeren. Voor de identificatie van deze instellingen maken de PBD's gebruik van verschillende bronnen: eigen data of data van de scholen/PBD's, evidentie uit doorlichtingstrajecten, of andere evidentie die wijst op lage onderwijskwaliteit.

De PBD's dienen een goed zicht te hebben op de noden bij hun onderwijsinstellingen en CLB's. Door over hun instellingen en schoolteams via verschillende bronnen data te verzamelen, kunnen ze op een onderbouwde manier bepalen waar zich de grootste noden situeren. Onderwijsinstellingen of CLB's met een ongunstig advies na een doorlichting door de onderwijsinspectie kunnen, hiermee rekening houdend, op de nodige begeleiding rekenen. Echter, met de formulering 'in het kader van een doorlichtingstraject' duiden we aan dat we de begeleiding niet enkel willen koppelen aan een ongunstig advies na een doorlichting door de onderwijsinspectie. De formulering 'in het kader van het doorlichtingstraject' laat een meer proactieve en preventieve aanpak toe. De bepaling om prioriteit te geven aan de onderwijsinstellingen of CLB's waar zich de grootste noden situeren, sluit een vraaggestuurde werking niet uit.

3. Het ondersteunen van de onderwijsinstellingen in kwestie bij de realisatie van hun eigen pedagogisch, artistiek-pedagogisch of agogisch project en het ondersteunen van de CLB's in kwestie bij de realisatie van hun eigen missie en hun eigen begeleidingsproject.

Met deze formulering duiden we aan dat het gewicht van het pedagogisch, artistiek-pedagogisch of agogisch project, en de nood aan begeleiding bij de onderwijsinstellingen en CLB's op dat vlak kan verschillen, afhankelijk van de vraag van de onderwijsinstellingen en CLB's in kwestie. In de realisatie van deze derde doelstelling staat het de PBD's vrij om te vertrekken vanuit een geïntegreerde visie op scholen en CLB's.

4. De begeleiding van de implementatie van beleidsprioriteiten.

De beleidsprioriteiten worden bepaald in onderling overleg tussen de overheid en de PBD's.

Aan de beleidsprioriteiten kunnen geormerkte middelen worden gekoppeld. Deze bepaling wordt opgenomen in een nieuw artikel 19/2 binnen afdeling III van

hetzelfde hoofdstuk, waar de werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten worden geregeld.

De pedagogische begeleidingsdiensten dienen bij de realisatie van deze doelstellingen steeds rekening te houden met de noden van de onderwijsinstellingen en CLB's in kwestie en te vertrekken vanuit hun pedagogisch, agogisch of artistiek-pedagogisch project.

Deze vier doelstellingen vervangen de vigerende decretale opdrachten. De huidige opdrachten zijn geherformuleerd als brede doelstellingen, waarbij de pedagogische begeleidingsdiensten de autonomie krijgen om de methodieken, instrumenten, en aard van de begeleiding te kiezen die hen het best in staat stellen het vooropgestelde doel te bereiken bij de te begeleiden onderwijsinstellingen en CLB's. Deze brede doelstellingen worden geconcretiseerd in de begeleidingsplannen.

Paragraaf 2 van artikel 15 bepaalt de **opmaak van begeleidingsplannen en jaarlijkse rapporten** door de pedagogische begeleidingsdiensten.

Het begeleidingsplan legt voor een bepaalde periode de grote lijnen vast voor de begeleiding van de PBD's. Voor de onderwijsinstellingen en CLB's is het een belangrijke informatiebron om te weten waarvoor ze op hun PBD beroep kunnen doen. Om die redenen is het aangewezen dat ook de tussen de overheid en PBD afgesproken prioriteiten worden opgenomen in het begeleidingsplan. De looptijd van een begeleidingsplan (drie jaar) komt op dit moment echter niet volledig overeen met de duur van een legislatuur. Om die reden verlengen we vanaf de volgende legislatuur de looptijd van het begeleidingsplan naar vijf jaar. Dit biedt de mogelijkheid om het begeleidingsplan meer af te stemmen op de beleidsagenda. Dit biedt het bijkomende voordeel dat langer en meer aan expertise-opbouw gewerkt kan worden, en dat de continuïteit in begeleiding voor de scholen en CLB's langer gegarandeerd wordt.

Om te vermijden dat de start van het nieuwe begeleidingsplan teveel wordt afgeremd door de legislatuurwissel, laten we het nieuwe begeleidingsplan telkens één jaar na de start van een nieuwe legislatuur ingaan. Aangezien we al in de helft van de legislatuur 2019-2024 zijn, kan deze manier van werken pas ingaan bij de start van de volgende legislatuur. Om de periode tot dan te overbruggen, dienen de PBD's nog eenmaal een begeleidingsplan voor drie jaar in. Tegen 30 september 2022 dienen de PBD's een nieuw begeleidingsplan in aangepast aan de hoger vermelde doelstellingen en rekening houdend met de afspraken inzake vormgeving. Dit begeleidingsplan geldt voor drie schooljaren. De Vlaamse Regering bepaalt welke elementen minimaal in de begeleidingsplannen dienen opgenomen te worden. Hiervoor wordt een sjabloon vastgelegd.

De Vlaamse Regering keurt de begeleidingsplannen goed op basis van een aantal criteria die decretaal worden verankerd:

1. de kwaliteit van het begeleidingsplan, en
2. de ontwikkeling van de pedagogische begeleidingsdienst als organisatie.

Deze criteria worden vervolgens opgedeeld in elementen die in de begeleidingsplannen moeten opgenomen worden om een beoordeling van de criteria mogelijk te maken. De formulering van deze elementen gebeurde in overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten.

De meeste van deze elementen behoeven geen verdere toelichting, met uitzondering van de volgende concepten:

- Met 'beoogde doelgroepen' wordt verwezen naar het feit dat de pedagogische begeleidingsdiensten zelf de doelgroepen van een begeleiding kiezen, afhankelijk van de te realiseren doelstelling.
- Met doelgerichte samenwerking wordt verwezen naar het feit dat de pedagogische begeleidingsdiensten zelf kiezen rond welke doelstellingen ze onderling samenwerken.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor goedkeuring van de begeleidingsplannen. De pedagogische begeleidingsdiensten delen de goedgekeurde begeleidingsplannen mee aan de onderwijsinstellingen en CLB's in kwestie.

Jaarlijks rapporteren de pedagogische begeleidingsdiensten aan de Vlaamse Regering over de activiteiten van het vorige schooljaar. De Vlaamse Regering bepaalt welke elementen hiertoe minimaal in de jaarlijkse rapporten moeten opgenomen worden. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor goedkeuring van de jaarlijkse rapporten.

Paragraaf 3 van artikel 15 bepaalt dat elke pedagogische begeleidingsdienst een werkingscode opmaakt en bekend maakt. Deze bepaling blijft ongewijzigd behouden.

Paragraaf 4 van artikel 15 bepaalt de kwaliteitsbewaking van de pedagogische begeleidingsdiensten zelf.

De bepaling dat elke pedagogische begeleidingsdienst verantwoordelijk is voor de eigen kwaliteitszorg blijft behouden. Wel expliciteert de decreetgever wat een kwaliteitsvolle begeleiding minimaal dient in te houden.

Er wordt van de pedagogische begeleidingsdiensten verwacht dat ze werken zowel inhoudelijk als agogisch op een onderbouwde wijze, en functioneren als professionele organisaties. Dit betekent dat de pedagogische begeleidingsdiensten zich bij het opzetten van hun begeleiding laten inspireren door de relevante wetenschappelijke literatuur, reflecteren over hoe deze binnen de eigen visie de begeleiding verder kan versterken, en dit vertalen in de begeleidingspraktijk. Dit impliceert ook dat ze deelnemen aan overleg met de Vlaamse Overheid en andere actoren over onderwijskwaliteit en kwaliteit van leerlingenbegeleiding en werken, zowel onderling als met andere relevante actoren (lerarenopleidingen, kennisinstellingen, de onderwijsinspectie,...), doelgericht samen, dit wil zeggen: met het oog op het versterken van de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van de begeleiding. Ze maken hierbij gebruik van Vlaamse en internationale evidentie. De doelgerichte samenwerking kan voor de PBD de rol van makelaar inhouden.

Artikel 63

Aan de PBD's zijn verschillende scenario's gepresenteerd over de aard en impact van de besparingen. Met het oog op gedragenheid en de inschatting van de impact op de begeleiding van de onderwijsinstellingen en CLB's, werd op vraag van de PBD's gekozen voor het scenario waarin de besparingen gerealiseerd werden via de verlopen met bijzondere opdracht.

Artikel 64

Binnen de afdeling over de werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten wordt er een artikel 19/2 ingevoegd in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs dat bepaalt welke extra werkingsmiddelen worden toegekend aan alle pedagogische begeleidingsdiensten voor het begeleiden van de implementatie van bepaalde beleidsprioriteiten van de

Vlaamse Regering, zoals bepaald in artikel 15, paragraaf 1, eerste lid, punt 3° van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs.

- In begrotingsjaar 2022 wordt er 5.000.000 euro aan aanvullende werkingsmiddelen voorzien;
- In het begrotingsjaar 2023 wordt er 6.500.000 euro aan aanvullende werkingsmiddelen voorzien;
- vanaf het begrotingsjaar 2024 wordt er 8.000.000 euro aan aanvullende werkingsmiddelen voorzien.

De aanvullende werkingsmiddelen worden verdeeld over alle pedagogische begeleidingsdiensten naar rato van het aantal organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen verbonden aan de pedagogische begeleidingsdienst. Ze kunnen ingezet worden voor personeel en werking. De Vlaamse Regering bepaalt samen met de pedagogische begeleidingsdiensten de beleidsprioriteiten waarvoor deze middelen ingezet worden, alsook de verdeling van de middelen over deze beleidsprioriteiten.

De aanvullende werkingsmiddelen worden aangewend voor salarissen en werkingskosten. De uitgaven voor de salarissen bedragen minimaal 80 procent van de jaarlijkse middelen. De aanvullende werkingsmiddelen worden vanaf begrotingsjaar 2025 geïndexeerd. 80% van het bedrag volgt de evolutie van de gezondheidsindex en 20 % van het bedrag volgt 75 % van de gezondheidsindex.

Artikel 65

Artikel 23 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs regelt het betalingsmechanisme waarmee de werkingsmiddelen worden uitbetaald aan de pedagogische begeleidingsdiensten. De middelen worden in twee schijven uitbetaald. Het maximale percentage waarvoor een reserve kan worden opgebouwd wordt herleid van 25 procent naar 20 procent.

Artikel 66

Artikel 24 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs regelt de terugvordering of inhouding van de werkingsmiddelen, alsook de mogelijke sancties. Aan dit artikel wordt het principe toegevoegd dat de pedagogische begeleidingsdiensten de werkingsmiddelen uitsluitend kunnen aanwenden voor de begeleiding overeenkomstig de goedgekeurde begeleidingsplannen. Indien dit niet het geval zou zijn kan een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget worden opgelegd. De jaarlijkse rapporten worden goedgekeurd aan de hand van de procedure die door de Vlaamse Regering wordt bepaald overeenkomstig artikel 15, §2. De terugbetaling kan maximaal tien procent van het werkingsbudget bedragen en wordt in mindering gebracht van de werkingsmiddelen van het daarop volgende werkingsjaar.

Artikel 67

De nieuwe bepalingen die ingeschreven worden in artikel 15, paragrafen 2, 3 en 4 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs over de opmaak van vijfjaarlijkse begeleidingsplannen, jaarlijkse rapporten, een werkingscode en kwaliteitsbewaking worden ook van toepassing gemaakt op de permanente ondersteuningscellen van de CLB's. Daarom worden de paragrafen 2, 3 en 4 opgeheven.

Verder wordt dit artikel beter afgestemd op de bepalingen van artikel 15 van het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding. De

opdracht van de permanente ondersteuningscellen wordt in dat artikel bepaald en hoeft in dit artikel niet met een andere formulering nog eens herhaald te worden. Daarom wordt de eerste zin van de eerste paragraaf van dit artikel opgeheven.

De pedagogische begeleidingsdiensten en de permanente ondersteuningscellen kunnen hun begeleidingsplannen, de jaarlijkse rapportering, en hun werkingscode wederzijds integreren.

Band met de begroting:

Omdat de uitvoering van de nieuwe doelstellingen sterk bepaald wordt door het financiële kader dat de pedagogische begeleidingsdiensten ter beschikking hebben na de besparingen, is ervoor geopteerd om het financiële en inhoudelijke luik in één beweging te verankeren. Dit laat de begeleidingsdiensten toe om bij de uitwerking van het begeleidingsplan, als concretisering van de decretale bepalingen, meteen de koppeling met de beschikbare middelen te maken.

Afdeling 4. Decretale verankering en indexering van de middelen voor de Hogere Instituten voor Schone Kunsten en andere instellingen voor Schone Kunsten voor het organiseren van posthogeschoolvormingen voor het kalenderjaar 2022

Artikel 68

Paragraaf 9 van artikel III.119 van de Codex Hoger Onderwijs legt de verdeling van de toelage over de hogere instituten voor schone kunsten en de instellingen die excellente kunstopleidingen organiseren voor het begrotingsjaar 2022 vast.

Deze onderlinge verdeelsleutel is niet veranderd en blijft volledig gebaseerd op de verhoudingen van de huidige verdeelsleutel, die historisch is gegroeid en blijkt uit de lopende beheersovereenkomsten.

Afdeling 5. Verlenging van de subsidieovereenkomst met MOEV

Artikel 69

Tijdens het tweede semester van het schooljaar 2019-2020 en het volledige schooljaar 2020-2021 kon de organisatie van de schoolsport niet plaatsvinden onder normale omstandigheden. Zo werden derden gedurende lange tijd geweerd van het schoolterrein om het risico op besmetting zo klein mogelijk te houden en waren extra muros activiteiten lange tijd niet mogelijk. Dat had verregaande gevolgen voor het sport- en bewegingsbeleid in scholen. De organisatie voor schoolsport heeft haar werking dan ook ingrijpend moeten aanpassen aan deze omstandigheden.

Om een nieuwe beheersovereenkomst met een organisatie voor schoolsport grondig voor te bereiden, is steeds een evaluatie voor de vorige periode nodig. Door de coronacrisis is een evaluatie van de normale werking echter niet mogelijk. De Vlaamse Regering kan de huidige overeenkomst daarom uitzonderlijk in 2022 met een jaar verlengen. Op die manier geven we de organisatie van de schoolsport de kans om nog een jaar haar normale werking te herstellen zodat een degelijke evaluatie opnieuw mogelijk wordt met het oog op een nieuwe oproep voor de organisatie van schoolsport.

De organisatie maakt voor deze extra periode een jaarplan en begroting op, zoals momenteel voorzien in de meerjarenovereenkomst. Na afloop van deze periode rapporteert de vereniging aan de decretaal voorziene opvolgingsgroep via een jaarplan en een jaarrekening. De verlenging wordt voorzien via een addendum aan de lopende subsidieovereenkomst. Voor een volgende meerjarenovereenkomst geldt dan opnieuw de decretaal voorgeschreven procedure.

Band met de begroting:

Voor de huidige werking van MOEV voorziet de lopende subsidieovereenkomst in een jaarlijkse maximale subsidie van 4.805.000 euro die wordt geïndexeerd voor zover de beschikbare begrotingskredieten dit toelaten. Na indiening van jaarlijkse begrotingen werden voor de afgelopen begrotingsjaren volgende bedragen uitbetaald:

Jaar	Bedrag
2018	4.805.00 euro
2019	4.901.00 euro
2020	4.134.00 euro
2021	4.176.00 euro

Afdeling 6. Aanpassing van de werkingsuitkering voor de Hogere Zeevaartschool

Artikel 70

Het bedrag van de werkingsuitkering voor de Hogere Zeevaartschool van 4.279.000,00 euro op prijsniveau 2010 is door indexatie en door toepassing van het klikmechanisme toegenomen tot 5.375.631,00 euro op prijsniveau 2021. Dit bedrag blijft behouden, de verdeling van deze werkingsuitkering over een onderwijssoevereïen en een variabel onderwijsdeel wordt evenwel aangepast. Meer bepaald wordt het bedrag van de onderwijssoevereïen verhoogd van 200.000 euro naar 2.000.000 euro en wordt het bedrag van het variabel onderwijsdeel overeenkomstig verminderd naar 3.375.631 euro.

Dit is het soekelniveau van de kleinste hogescholen en kan derhalve gezien worden als een minimumbedrag voor structurele kosten ongeacht de omvang van de instelling.

Daarnaast zijn er nog argumenten om de soekel te verhogen:

- Een essentieel argument is de verplichte ontduubeling van alle opleidingsjaren van beide opleidingen in de Nederlandse en Franse taalrol vanuit de Bijzondere wet van 1980, waarbij de toen tweetalige HZS vanuit het federale Verkeerswezen naar de Vlaamse Gemeenschap werd overgedragen. Bij de totstandkoming van de financieringsregeling voor de HZS is hiermee geen rekening gehouden. Dat wordt hiermee rechtgezet. Tegenover een andere hogeschool hebben zij een veel hogere basiskost. Zij hebben hierdoor een in verhouding veel uitgebreider onderwijskader in vergelijking met andere hogescholen. Alle opleidingsonderdelen dienen immers te worden ontduubeld.
- De HZS kent een aparte financieringsregeling met een eigen decreet betreffende de Zeevaartschool. De financiering van de HZS staat dus los van de andere hoger onderwijsinstellingen (vastgelegd in de Codex Hoger Onderwijs). De HZS biedt twee unieke opleidingen aan in Vlaanderen voor een specifieke arbeidsmarkt die economisch zeer belangrijk is voor Vlaanderen. Bij de totstandkoming van voormeld decreet op de HZS werd de globale klikregeling (groeimechanisme) dat van toepassing is op de andere hogescholen gewoon overgenomen, zonder tegemoet te komen aan de zeer particuliere situatie van de HZS.
- Daarnaast worden de 15 overige hogescholen gezamenlijk benaderd met betrekking tot het generieke kliksysteem. Stel dat instelling A zakt in haar opgenomen studiepunten met 5% terwijl instelling B met 5% stijgt ten opzichte van de referentieperiode, dan zal dit geen negatief effect hebben op de totale grootte van het variabel onderwijsbudget (-5% + 5% = 0%). In

haar particuliere situatie wordt de HZS evenwel meteen getroffen door haar eigen onderwijsactiviteiten en kan ze niet terugvallen op de gemiddelde evolutie over alle instellingen heen.

- De HZS is werkzaam binnen een beperkt opleidingenportfolio en bovendien binnen 1 studiegebied (nautische wetenschappen). Omwille van dit feit kan deze instelling niet diversifiëren over verschillende studiegebieden. Indien – om welke reden dan ook – de aantrekkingskracht van dit studiegebied vermindert, kan de HZS niet op multidisciplinariteit terugvallen zodat het globale netto aantal inschrijvingen stabiel blijft. Dit in tegenstelling tot grotere hogescholen die opleidingen over meerdere studiegebieden kunnen aanbieden waardoor men intern beter de trends binnen de studiekeuze kan opvangen. Wie niet voor nautische wetenschappen gaat, kan voor geen andere opleidingen aan de HZS terecht.
- Door haar kleinschaligheid (< 500 studenten) bereikt de HZS sneller de drempel van 2% met alle budgettaire consequenties. Ook deze kleinschaligheid verantwoordt een hogere 'vaste component' binnen haar basisfinanciering.

Gezien de aard van de opleidingen, heeft de HZS ook specifieke infrastructuur (schepen) nodig die niet vergelijkbaar is met andere hogescholen. De onderhoudskosten daarvan zijn onafhankelijk van het aantal studenten. Ook deze specifieke situatie van de HZS verantwoordt een verhoogde sokkel.

Het totale bedrag van de werkingsuitkering voor de Hogere Zeevaartschool wordt aldus vastgesteld op 5.375.631 euro (prijsniveau 2021). De overige decretale bepalingen omtrent de financiering van de Hogere Zeevaartschool blijven ongewijzigd.

Band met de begroting:

Het klikmechanisme wordt overeenkomstig artikel 3 enkel op het variabel onderwijsdeel toegepast. Door dit variabel onderwijsdeel te verminderen, wordt de impact van een negatieve klik beperkt voor de instelling.

In onderstaande simulatie wordt uitgegaan van een negatieve klik tot 2030*

1) Huidige bepalingen decreet

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
sokkel	224.369	224.369	224.369	224.369	224.369	224.369	224.369	224.369	224.369	224.369
VOW	5.151.262	5.048.237	4.947.272	4.848.327	4.751.360	4.656.333	4.563.206	4.471.942	4.382.503	4.294.853
totaal	5.375.631	5.272.606	5.171.641	5.072.695	4.975.729	4.880.702	4.787.575	4.696.311	4.606.872	4.519.222

2) Voorstel

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
sokkel	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
VOW	3.375.631	3.308.118	3.241.956	3.177.117	3.113.574	3.051.303	2.990.277	2.930.471	2.871.862	2.814.425
totaal	5.375.631	5.308.118	5.241.956	5.177.117	5.113.574	5.051.303	4.990.277	4.930.471	4.871.862	4.814.425

3) Verschil tussen huidige bepalingen en voorstel

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
verschil	0	35.513	70.315	104.421	137.846	170.601	202.702	234.160	264.990	295.203

Deze ingreep kost de Vlaamse Regering tegen 2030 volgens de huidige prognose 300.000 euro op jaarbasis in vergelijking met de huidige bepalingen in het decreet. Gezien het een kleine instelling betreft in een zeer specifieke niche, kan dit gerechtvaardigd worden.

*abstractie van index, cijfers op prijsniveau 2021

Afdeling 7. AGION – Terugvorderingstermijn

Artikel 71

Dit artikel wijzigt het opschrift van de afdeling in de Schoolpactwet, aangepast aan de actuele situatie.

Artikel 72

Paragraaf 1 bepaalt dat er pas een beroep kan gedaan worden op AGION indien de inrichtende macht eigenaar is van een onroerend goed of een zakelijk recht bezit dat nog minstens 30 jaar geldig is.

In paragraaf 2 worden de gronden en modaliteiten van terugvordering van een subsidiebedrag omschreven, waarbij paragraaf 3 in een uitzonderingsgrond voorziet voor technische installaties.

Hoe bij gevallen van rechtsopvolging de relatie met AGION wordt verdergezet wordt omschreven in paragraaf 4, met in paragraaf 5 een regeling die de verplichting duidelijk stelt inzake overdracht van onroerend goed zonder overdracht van onderwijsbevoegdheid.

In paragraaf 6 en 7 worden nog een uitzonderingsgrond bij overmacht en de berekeningswijze bij dossiers van voor 1 september 2020 voorzien. Een concreet voorbeeld van de toepassing van decretale of reglementaire regels met een impact op de organisatie van het onderwijs is de overheveling van de HBO-opleidingen naar de hogescholen.

Band met de begroting:

Deze bepaling houdt verband met de goedkeuring van de BO2022.

Hoofdstuk 6. Financiën en Begroting

Artikel 73 tot en met 81

In titel 2, hoofdstuk 9, afdeling 4 en afdeling 5 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 (VCF) worden een aantal wijzigingen aangebracht. De voorgestelde wijzigingen worden ingevoerd als stimulans voor (jonge) kandidaat-kopers om een enige eigen woning te kunnen verwerven.

Door de stijgende woningprijzen, mede door de coronacrisis en de beperkingen van de leningscapaciteit, vormen de huidige tarieven van 6% en 5% bovenop de aankoopprijs een belemmering voor vele potentiële kopers. Om hieraan tegemoet te komen, wordt het tarief voor de aankoop van een enige eigen gezinswoning verlaagd van 6% naar 3%. Voor de aankoop van een enige eigen woning waarbij er een ingrijpende energetische renovatie of een sloop en herbouw zal plaatsvinden, wordt het tarief verlaagd van 5% naar 1%.

Hiertegenover wordt het algemeen tarief van het verkooprecht verhoogd van 10% naar 12%. Deze verhoging zal gelden voor de aankoop van de niet-enige woning (zoals een tweede of derde woning), bouwgrond en niet-residentieel vastgoed. Deze wijziging beoogt de oververhitting van de woonmarkt tegen te gaan. Door de lage rente is het zeer interessant voor investeerders om te beleggen in onroerend goed. Zij komen in directe concurrentie met de eerste (jonge) kopers, die, omwille van het prijsopdrijvend effect van vraag en aanbod, hierdoor uit de boot vallen. Er wordt nu getracht door enerzijds het tarief te verlagen voor de enige woning en anderzijds het tarief te verhogen voor de tweede, derde,... woning, de kloof tussen eerste (jonge) kopers en investeerders te verkleinen.

In afwijking van het algemeen tarief van 12% wordt, in een nieuw artikel 2.9.4.2.15 VCF, voor verkoopovereenkomsten van onbebouwde landgoederen en van onbebouwde onroerende goederen waarvoor een natuurbeheerplan type twee of drie als vermeld in artikel 16ter, § 1, 2° en 3°, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, is goedgekeurd conform artikel 16octies van het voormelde decreet, het huidige verkooprecht van 10% behouden. Met een onbebouwd landgoed wordt, conform de definitie opgenomen in artikel 1.1.0.0.2 VCF, een onroerend goed bedoeld dat bestaat uit een of meer gronden die voor het landbouwbedrijf gebruikt worden of bestemd zijn, met uitsluiting van gebouwen en de grond waarop deze gebouwen zich bevinden. Voor de groep van onbebouwde onroerende goederen waarvoor een natuurbeheerplan wordt afgesloten, bestaat reeds een vrijstelling inzake verkooprecht wanneer er een natuurbeheerplan type vier (de facto een natuurreservaat) is. In navolging van de ratio legis van het decreet van 22 december 2017 betreffende de fiscale gunstmaatregelen die verbonden zijn aan natuurbeheerplannen, wordt er nu voor gekozen om het bestaande tarief van 10% te behouden voor onroerende goederen onbebouwde onroerende goederen waarvoor een natuurbeheerplan type twee of drie werd afgesloten. Bedoeling is om het opmaken van een natuurbeheerplan te stimuleren. Natuurbeheerplannen vormen immers een essentieel instrument om de burger te betrekken bij het natuurbehoud en om de Europese doelstellingen te realiseren. Het belangrijkste aspect daarbij is het zogenaamde 'instandhoudingsbeleid', gericht op de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van Europees te beschermen habitats en Europees te beschermen soorten. Er wordt geen tarief van 10% toegepast voor een onbebouwd onroerend goed waarvoor slechts een natuurbeheerplan type een wordt afgesloten, daarvoor zal het tarief van 12% van toepassing zijn. De reden hiervoor is dat er pas vanaf type twee maatregelen moeten worden genomen om een hogere natuurkwaliteit te bereiken. Op die manier wil men dus stimuleren om minstens een natuurbeheerplan type twee te laten goedkeuren.

De hogervermelde tariefverlagingen gaan gepaard met een geleidelijke uitdoving van het fiscaal gunstregime van de meeneembaarheid.

Het regime van de 'meeneembaarheid' biedt de koper van een tweede gezinswoning de mogelijkheid om, onder bepaalde voorwaarden, het verkooprecht dat hij op een vorige woning heeft betaald, in mindering te brengen van het verkooprecht dat hij op een volgende aangekochte gezinswoning moet betalen. Naargelang de volgorde van de aan- en verkoop wordt het volgende onderscheid gemaakt:

Er is een onmiddellijke verrekening van het eerder betaalde verkooprecht in de situatie dat de belastingplichtige eerst een onroerend goed verkoopt en daarna pas een ander onroerend goed aankoopt ($A1 - V1 - A2$);

Er gebeurt een teruggave van het eerder betaalde verkooprecht in de situatie dat de belastingplichtige eerst een onroerend goed aankoopt en daarna pas het andere onroerend goed verkoopt ($A1 - A2 - V1$).

De materiële bepalingen inzake het fiscaal voordeel van de meeneembaarheid zijn voorzien in de artikelen 2.9.5.0.1, 2.9.5.0.2, 2.9.5.0.3, 2.9.5.0.4 en 3.6.0.0.6, §3 van de VCF.

De Vlaamse decreetgever voerde in 2002 de fiscale gunstregeling inzake meeneembaarheid in, in artikel 61/3 van het Wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten. De regeling werd inhoudelijk ongewijzigd overgenomen bij de integratie in de VCF.

De invoering van het stelsel van de meeneembaarheid had tot doel de mobiliteit via de woningmarkt te bevorderen. Zo zouden eigenaars van een woning door het fiscaal gunstregime aangemoedigd worden om een nieuwe woning te verwerven wanneer de bestaande woning niet langer meer voldeed aan hun persoonlijke of professionele behoeften.

Tot op heden is er geen evidentie om te stellen dat de meeneembaarheidsregeling de woonmobiliteit van de burgers bevordert, mede doordat diverse andere elementen een effect kunnen hebben op de beslissing om al dan niet te verhuizen naar een nieuw aan te kopen woning.

Ook blijkt dat het stelsel van de meeneembaarheid zeer complex is, zeker in geval van een keten van opeenvolgende aan- en verkopen, waarvan sommige akten en teruggaven nog bij de FOD Financiën werden behandeld. Deze complexiteit is niet langer verenigbaar met de beoogde administratieve vereenvoudiging en transparantie.

Om de uitdoving van de meeneembaarheid geleidelijk aan te laten verlopen, wordt er een overgangperiode voorzien van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023. Tijdens deze periode kunnen kopers nog gebruik maken van het stelsel van de meeneembaarheid voor zover de authentieke aankoopakte van de nieuw aangekochte gezinswoning (A2) uiterlijk op 31 december 2023 wordt verleden.

Dit betekent dat ook bij meeneembaarheid door teruggave, waarbij de verkoop (V1) kan plaatsvinden na 31 december 2023, het gunstregime kan worden genoten aangezien de datum van het verlijden van de authentieke aankoopakte van de nieuw aangekochte gezinswoning (A2) bepalend is.

Wel is het zo dat enkel rechten meeneembaar zijn wanneer zij betrekking hebben op authentieke aankoopakten die verleden zijn voor 1 januari 2022. Hierdoor wordt verhinderd dat voor authentieke aankoopakten, verleden vanaf 1 januari 2022, nog nieuwe rechten worden opgebouwd.

Ter illustratie komt de volgende situatie nog voor het gunstregime van de meeneembaarheid in aanmerking: de aankoop van een enige eigen woning (A1) waarvan de akte op 26 juli 2018 werd verleden, gevolgd door een aankoop van een nieuwe woning (A2) in de overgangperiode (bijvoorbeeld aankoopakte 12 mei 2023), op voorwaarde dat de authentieke akte van de verkoop of verdeling ook tijdig wordt verleden (meer bepaald volgens de algemene voorwaarden van meeneembaarheid). Indien de aankoopakte van een enige eigen woning (A1) na 1 januari 2022 wordt verleden, komt men niet in aanmerking voor het gunstregime van de meeneembaarheid, ongeacht wanneer de nieuwe aankoop (A2) en verkoop of verdeling (V1) zullen plaatsvinden. Wanneer de aankoopakte van de enige eigen woning (A1) gebeurde op 4 mei 2020, gevolgd door een aankoop van een nieuwe woning (A2) buiten de overgangperiode (vb. op 24 december 2024), komt men evenmin in aanmerking voor het gunstregime van de meeneembaarheid, eveneens ongeacht wanneer de verkoop of verdeling zou plaatsvinden (V1).

Gedurende deze periode blijft het gunstregime combineerbaar met het nieuwe tarief van 12% (artikel 2.9.4.1.1 VCF), het tarief van 7% (artikel 2.9.4.2.13 VCF), het tarief van 1% (artikel 2.9.4.2.14 VCF). De nieuwe verlaagde tarieven van 3 % en 1 % zijn echter niet combineerbaar met het gunstregime van de meeneembaarheid. Wanneer iemand ervoor kiest om een woning aan te kopen aan het 3% tarief of het 1% tarief, kan hij met andere woorden de rechten die hij heeft opgebouwd bij een aankoop uit het verleden niet inzetten via het stelsel van de meeneembaarheid.

Bij wijze van overgangsmaatregel hebben belastingplichtigen tijdens deze overgangperiode de mogelijkheid om bij aankoop van een enige eigen woning of enige eigen woning met verbintenis tot ingrijpende energetische renovatie of sloop en herbouw te opteren voor de oude verlaagde tarieven van 6% en 5% in combinatie met de meeneembaarheid OF de nieuwe verlaagde tarieven zonder toepassing van de meeneembaarheid. Hiervoor is uiteraard wel vereist dat de belastingplichtige voldoet aan alle voorwaarden om zowel van het verlaagd tarief als de meeneembaarheid te kunnen genieten. Ingevolge het advies van de Raad van State nr. 70.305/1/3 wordt verduidelijkt dat de afwijking enkel betrekking heeft op het tarief. De overige voorwaarden, zoals de voorwaarde "waarbij door een of meer natuurlijke personen samen en gelijktijdig de geheelheid in volle eigendom van een woning wordt verkregen om er hun hoofdverblijfplaats te vestigen", blijven onverkort van toepassing. De voorwaarde werd evenwel niet herhaald met het oog op de leesbaarheid van het artikel.

Een andere aanpassing betreft de regeling aangaande de zogenaamde tolerantie van het "causaal verband". Deze tolerantie was aanvankelijk een louter administratieve tolerantie die was opgenomen in de federale circulaire nr. 14/1995 dd. 15 december 1995 en nr. 5/2003 (Dos. EE/L7) dd. 18.03.2003. Het causaal verband werd destijds toegepast bij het gunstregime van het klein beschrijf. Dit regime was bedoeld voor de eerste kopers, zodat het in principe niet de bedoeling was dat die kopers reeds een andere woning bezaten. De administratieve tolerantie maakte onder bepaalde voorwaarden abstractie van die verhinderende woning. Hiervoor was het essentieel dat de woning volledig en ten bezwarende titel werd vervreemd binnen een redelijke termijn en dat er een causaal verband bestond tussen de vervreemding en de nieuwe aankoop. Sommige rechtspraak vereiste dat dit causaal verband steeds moest bestaan uit een financiële reden (zie onder meer Rb. Hasselt, 18 maart 1996), maar anderen waren van mening dat vooral moest aangetoond worden dat het nooit de bedoeling van de koper was om op hetzelfde moment eigenaar te zijn van de nieuw aangekochte en van de oude woning. In de feiten worden evenwel quasi altijd financiële redenen aangehaald, bijvoorbeeld dat de opbrengst van het verkochte goed wordt aangewend voor de terugbetaling van een overbruggingskrediet of voor de bekostiging van eventuele renovatiewerken. Gelet op het feit dat het evenwel een louter administratieve tolerantie betrof, was ze niet afdwingbaar voor de rechtbank. Door het decreet van 19 december 2014 tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 werd de administratieve tolerantie dan ook decretaal verankerd. Uit de memorie van toelichting bleek dat het niet de bedoeling was om af te wijken van de principes van de tolerantie, behalve op 1 punt. Waar de circulaire sprak van een 'redelijke termijn', spreekt de memorie van toelichting van een 'korte termijn' (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2014-2015, nr. 114/1) Die termijn werd decretaal bepaald op 1 jaar. Bij decreet van 18 mei 2018 werd een hervorming van het verkooprecht doorgevoerd, waarbij de verlaagde tarieven van artikel 2.9.4.2.11, 2.9.4.2.12 en 2.9.4.2.14 VCF werden ingevoerd. Hierbij werd evenwel het principe van het klein beschrijf behouden, waarbij deze verlaagde tarieven enkel van toepassing zijn voor de enige gezinswoning van de koper. Om dezelfde reden als bij het klein beschrijf destijds, werd de regeling voor causaal verband integraal behouden. De memorie van toelichting vermeldt hierover onder meer het volgende (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2017-2018, 1533/1):
Specifiek voor het verlaagd tarief voor de enige gezinswoning:

“(...) de bij decreet voorziene tolerantie van het zogenaamde ‘causaal verband’ die vandaag enkel bestaat bij het regime van het klein beschrijf wordt getransponeerd naar de toepassingsvoorwaarden van het nieuwe gunsttarief voor de aankoop van een gezinswoning. Dit betekent dat het bezit van een onroerend goed op het ogenblik van de aankoop en dat in principe de toepassing van het verlaagd tarief verhindert, toch geen beletsel hoeft te zijn wanneer de verkrijgers de verbintenis aangaan dit onroerend goed te vervreemden binnen het jaar na de datum van de nieuwe aankoop. Tevens dient het causaal verband tussen de nieuwe aankoop en de vervreemding van het verhinderend onroerend bezit te worden aangetoond; (...)”

Voor wat betreft de andere tarieven vermeld in de artikelen 2.9.4.2.12 en 2.9.4.2.14 VCF wordt telkens verwezen naar de toelichting bij het verlaagde tarief voor de enige gezinswoning. De regeling van causaal verband geldt, logischerwijze, op een identieke manier voor die verlaagde tarieven.

In sommige gevallen wordt de voorwaarde om het onroerend goed binnen het jaar na de aankoop van de nieuwe woning te vervreemden als te streng ervaren. Vandaar dat wordt beslist om de voorwaarde van causaal verband te verlengen met een jaar. De termijn zal daardoor opnieuw overeenstemmen met de termijn die de FOD Financiën destijds als een redelijke termijn beschouwde. Uiteraard blijven de overige voorwaarden behouden. Men zal met andere woorden dus ook nog steeds moeten aantonen dat er een causaal verband is tussen de aankoop en de wederverkoop.

Daarnaast wordt artikel 2.9.5.0.5 VCF, dat een bijkomende rechtenvermindering voor een enige eigen 'bescheiden' woning voorziet, afgestemd op de nieuwe verlaagde tarieven van 3% (voor de enige eigen woning) en 1% (voor de enige eigen woning die ingrijpend energetisch gerenoveerd of gesloopt en herbouwd zal worden). De bijkomende rechtenvermindering bedraagt voortaan 2.800 euro (voor het tarief van 3%) of 960 euro (voor het tarief van 1%). Voor kopers die tijdens de overgangperiode opteren voor de “oude” tarieven van 6% of 5% in combinatie met de meeneembaarheid wijzigt er niets. In dat geval wordt nog steeds een rechtenvermindering van hetzij 5.600 euro, hetzij 4.800 euro toegepast.

Tegelijkertijd worden de grensbedragen van 200.000 euro en 220.000 euro met 20.000 euro verhoogd. Sinds de invoering van de bijkomende rechtenvermindering zijn de huizenprijzen immers gestegen, zodat de grenzen intussen achterhaald zijn. Daarom worden ze nu verhoogd tot 220.000 euro en tot 240.000 euro voor onroerende goederen gelegen in kernsteden en de gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel.

Ook worden de bewoordingen 'belastbare grondslag van de verkrijging' in artikel 2.9.5.0.5 VCF gewijzigd naar 'totale belastbare grondslag van het onroerend goed'. De bestaande formulering blijkt onvoldoende de doelstelling van de decreetgever weer te geven, namelijk dat de rechtenvermindering beperkt is tot wooneenheden met een beperkte totale belastbare grondslag. Daarom wordt verduidelijkt dat enkel als de totale waarde van het onroerend goed niet hoger is dan 220.000 euro of respectievelijk 240.000 euro in de kernsteden of de Vlaamse Rand rond Brussel, de rechtenvermindering toegepast kan worden. Er wordt met andere woorden dus steeds gekeken naar de totale belastbare grondslag van het onroerend goed ongeacht of dit volledig onder de toepassing van het verkooprecht valt.

Tot slot wordt een wijziging aangebracht met betrekking tot de vereiste van de zuivere aankoop. Bij de administratieve tolerantie (zie SP 18044 van 28 mei 2018) werd afgeweken van de vereiste van “zuivere aankoop”:

Een persoon verkrijgt in één en dezelfde akte de geheelheid volle eigendom, voor de helft bij schenking en voor de andere helft bij een verkoop. Ofschoon de

verkrijging strikt genomen geen zuivere aankoop is, wordt bij administratieve tolerantie aanvaardt dat de verkrijger, voor het deel dat hij aankoopt, aanspraak kan maken op het tarief van 6%.

Artikel 2.9.5.0.5 VCF houdt evenwel geen rekening met deze mogelijkheid. Dit heeft tot gevolg dat het bedrag van 5.600 of 4.800 euro volledig moet toegekend worden, ook al wordt slechts een deel van de woning aangekocht.

Het ingevoegde derde lid in paragraaf 1 en paragraaf 2 van artikel 2.9.5.0.5 VCF moet dit voorkomen door de vermindering slechts toe te kennen voor een breukdeel dat overeenstemt met het deel dat werd aangekocht.

De aanpassingen aan artikel 3.12.3.0.1 VCF zijn een gevolg van de aanpassingen die gebeuren aan de andere artikelen. Artikel 3.12.3.0.1 VCF bepaalt immers wat er in de akte moet vermeld worden (verlaagde tarieven en verminderingen moeten steeds gevraagd worden) en wat eventueel aan de akte moet gevoegd worden. Er worden derhalve een aantal kruisverwijzingen aangepast of toegevoegd. Daarnaast wordt ook bepaald dat als men van het tarief van 10% wenst te genieten voor een onroerend goed waarvoor een natuurbeheerplan type 2 of 3 werd goedgekeurd, de beslissing tot goedkeuring aan de akte dient te worden toegevoegd. In dit artikel worden tot slot ook wijzigingen doorgevoerd ingevolge de aanpassingen aan het "causaal verband".

De berekening van de impact van de vermindering van 6% naar 3% en de verhoging van 10% naar 12% heeft een budgettaire kost van 20 miljoen euro. Het vertrekpunt van de berekening is het laatste volledige jaar 2020. Om te transponeren naar 2024 werd rekening gehouden dat er een lichte stijging zal zijn van aantal verkochte gezinswoningen aan 3% t.a.v. stabiliteit voor de woningen aan 10% omdat dat een eerder inelastische markt is. De budgettaire impact van het wijzigen van beide tarieven heeft een budgettaire kost van 20 miljoen euro in 2024. In de overgangsjaren 2022 en 2023 (waar er een keuzestelsel is), is er een budgettaire opbrengst van 44 miljoen euro.

Voor de impact van het afschaffen van de meeneembaarheid nemen we de gemiddelde fiscale kost van de meeneembaarheid van de laatste 3 jaar. Dat levert een budgettaire opbrengst op van 155,2 miljoen euro in 2024.

De hervorming binnen het verkooprecht bestaat dus uit enerzijds een uitdoofbeleid voor de meeneembaarheid, waarbij de meeneembaarheid een einde neemt voor authentieke aankoopakten verleden vanaf 1 januari 2024. Daarnaast kunnen er voor authentieke aankoopakten verleden vanaf 1 januari 2022 niet langer meeneembare rechten worden opgebouwd. Anderzijds hangt dit uitdoofbeleid samen met de nieuwe tariefverlagingen. Combinaties van meeneembaarheid met de nieuwe tarieven van 3% en 1% zijn niet mogelijk. Dit zal enkel mogelijk zijn in combinatie met de oude tarieven van 6% en 5%. Gelet op het voorgaande treden alle bepalingen hieromtrent, inclusief die voor meeneembaarheid, in werking voor authentieke akten verleden vanaf 1 januari 2022.

Voormelde hervorming maakte onderdeel uit van de begrotingsbesprekingen en werd als budgettaire maatregel meegenomen in de Septemberverklaring van de Vlaamse Regering over de algemene maatschappelijke situatie en over de krachtlijnen van de begroting 2022. Gelet op de impact op de begroting van 2022 dienen de maatregelen voor 1 januari 2022 omgezet te zijn in regelgeving. De enige mogelijkheid om de decretale aanpassingen tijdig door te voeren, is door opname in het programmadecreet.

De Raad van State maakte in zijn advies 70.305/1/3 volgende opmerkingen:

- Voor wat betreft artikel 74 (artikel 73 van het voorontwerp) vraagt Raad van State om in de memorie van toelichting te benadrukken dat de afwijking, vermeld in artikel 2.9.4.2.11, § 1, tweede lid enkel betrekking heeft op het tarief, en de voorwaarde, vermeld in 2.9.4.2.11, § 1, eerste lid wel degelijk geldt. Dit werd aangevuld in de memorie van toelichting.
- Voor wat betreft artikel 78 en 80 (artikel 77 en 79 van het voorontwerp) herneemt de Raad van State de verantwoording die werd gegeven voor de keuze van 1 januari 2022 die wordt gehanteerd in de bij de artikelen 77, 2°, en 79, 2°, van het voorontwerp ontworpen bepalingen als scharniermoment, in het licht van het voorzienbaarheids- en vertrouwensbeginsel. De Raad kan met die verantwoording instemmen, en vraagt dat er over wordt gewaakt dat het aan te nemen decreet tijdig wordt aangenomen en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Dit advies wordt ter harte genomen.

In haar advies van 21 oktober 2021 wijst de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) erop dat de markt voor landbouwgronden reeds geruime tijd oververhit is. De aanzienlijke prijsstijgingen maken het voor landbouwers steeds moeilijker grond te verwerven, laat staan tegen een redelijke terugverdiensijd. Deze prijsstijging is onder meer een gevolg van de vele particuliere aankopen voor niet landbouwdoeleinden (o.a.: verpaarding, vertuining, belegging). De SALV stelt vast dat de nieuwe regeling geen onderscheid maakt in fiscaal tarief op basis van de uiteindelijke functie van de grond. Hierop kan gerepliceerd worden dat voor wat de landbouwgronden betreft, zowel voor het tarief als voor de geldende modaliteiten een status quo wordt aangehouden om de kopers ervan niet te benadelen.

Op 25 oktober 2021 heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) haar advies verleend. De Vlaamse sociale partners hebben in dit advies geen consensus bereikt over hervorming van het verkooprecht. Hierna worden het standpunt van de ABVV en ACV enerzijds, en het standpunt van de Boerenbond, UNIZO en Voka anderzijds apart besproken.

Standpunt ABVV en ACV:

Het ACV en ABVV zijn principieel voorstander van het verlagen van transactiekosten bij het verwerven van een eerste en eigen woning. Volgens deze partners bevorderen de hervormingen de mobiliteit van gezinnen, de goede werking van de arbeidsmarkt en de kansen voor starters met een lagere eigen inbreng om een eerste woning te verwerven.

In antwoord op de opmerkingen in verband met het prijsopdrijvend effect kan gemeld worden dat de verkoper bij de prijszetting geen kennis heeft van welk tarief de toekomstige kandidaat-koper kan genieten. In dat opzicht wordt niet ingezien hoe de hervorming op zich een prijsopdrijvend effect kan hebben. Omgekeerd heeft de hervorming wellicht geen prijsverlaging tot gevolg, wat ook niet de principiële doelstelling ervan is. De hervorming beoogt immers in eerste instantie de oververhitting van de woonmarkt tegen te gaan door de kloof tussen eerste kopers en investeerders te verkleinen. Door de transactiekosten voor de eerste kopers te verlagen en dus de markt voor hen toegankelijker te maken, wordt hun concurrentiepositie versterkt.

Op de opmerking dat er mogelijk een nadelig effect bestaat voor de private huurmarkt kan gerepliceerd worden dat de invoering van het tarief van 12% deel uitmaakt van een globale hervorming waarbij ook het budgettair evenwicht niet uit het oog mag worden verloren. Bovendien voorziet de Vlaamse Codex Fiscaliteit al in een verlaagd tarief van 7% bij de aankoop van een woning voor sociale verhuur.

Daarnaast bemerken deze sociale partners dat er niets is voorzien voor nieuwbouw. Binnen het kader van een klimaatvriendelijke fiscaliteit heeft nieuwbouw geen nood aan extra stimulerende maatregelen omwille van het beoogde terugdringen van bijkomend ruimtebeslag en het doen afnemen van de verhardingsgraad. Bovendien wordt door de Vlaamse Regering extra ingezet op nieuwbouw na sloop en herbouw. Hiervoor werd door het decreet van 26 juni 2020 het verlaagd tarief voor de aankoop van een enige eigen woning met verbintenis tot ingrijpende energetische renovatie uitgebreid naar sloop, gevolgd door herbouw. Hiermee werd gevolg gegeven aan het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 dat de volgende doelstelling bevat: "Nieuwbouw na sloop vervangt oude woningen met slechte energiestatistiek en onvoldoende comfort en helpt onze dorps- en stadskernen te verdichten en aantrekkelijker te maken." In voorliggend ontwerp van decreet wordt dit tarief nog bijkomend verlaagd tot 1%.

Het ACV en ABVV stellen tot slot voor om de hervorming selectiever te richten naar de kopers die een duwtje in de rug kunnen gebruiken om een eerste eigen woning te kopen.

De Vlaamse Regering heeft gekozen om een sociale correctie door te voeren via een systeem van een bijkomende rechtenvermindering na zorgvuldige afweging van o.m. de budgettaire impact, een vereenvoudiging van de regelgeving en de doeltreffendheid van deze maatregel. Kopers die toepassing maken van het verlaagd tarief kunnen aanspraak maken op een rechtenvermindering als de totale belastbare grondslag van de aangekochte woning minder dan 200.000 euro of 220.000 euro (als de woning gelegen is in één van de Vlaamse kernsteden of in één van de gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel) bedraagt. Deze grensbedragen worden met dit decreet nog opgetrokken tot respectievelijk 220.000 euro en 240.000 euro.

Voor wat betreft de overige opmerkingen in verband met meer selectieve maatregelen kan het volgende worden gesteld. Maatregelen voor specifieke doelgroepen zoals de huurmarkt, moeten vooral met specifieke maatregelen worden aangepakt. Dit kan niet met generieke maatregelen zoals een verlaagd tarief op de registratiebelasting bij de uitvoering een ingrijpende energetische renovatie worden bereikt. Door de Vlaamse Regering wordt hiervoor o.a. gewerkt aan een aanscherping van de EPC-eisen in de Vlaamse Codex Wonen. Ook de uitwerking van een inkomensafhankelijke eengemaakte woningrenovatiepremie (MijnVerbouwPremie) zal bijdragen aan een meer doelgroepgerichte ondersteuning van de renovatie van woningen. Tot slot zal ook het segment van de woningen die verhuurd worden via een sociaal verhuurkantoor, van hogere premies kunnen genieten.

Tot slot voor wat betreft de opmerking dat geen rekening wordt gehouden met het volume van de woning, kan worden gerepliceerd dat het verlaagd tarief op de registratiebelasting zowel nuttig is bij kleinere woningen, als bij grotere woningen. Een woning die aangekocht wordt als enige woning zegt helemaal niet of de woning optimaal gebruikt wordt in functie van het aantal bewoners, nu of op een later tijdstip. Een kleine woning die gebruikt wordt door een alleenstaande is misschien minder efficiënt in energiegebruik dan een grotere woning, die gebruikt wordt door 5 personen. In beide gevallen dienen er aanzienlijke investeringen te gebeuren om de woning ingrijpend energetisch te renoveren.

Standpunt Boerenbond, UNIZO en Voka:

De Boerenbond, UNIZO en Voka zijn van mening dat de bijkomende verlaging van het verkooprecht bij de aankoop van een enige, eigen woning een goede zaak is. Het versterkt de concurrentiepositie van de vastgoedstarter. Ze verwijzen naar economisch onderzoek dat aantoont dat een hoog verkooprecht een rem vormt op de mobiliteit. De OESO heeft ons land in het verleden verschillende keren

geadviseerd deze transactiebelasting binnen de perken te houden. Volgens deze sociale partners heeft de Vlaamse regering hieraan voor de verwerving van een enige en eigen woning in de voorbije jaren een duidelijk gevolg gegeven.

Voor de repliek op de erkenning van de rol van nieuwbouw in energetische renovatie verwijzen we naar de toelichting hierboven rond klimaatvriendelijke fiscaliteit.

Met betrekking tot de gevraagde aandacht voor bedrijfsgronden en -gebouwen, kan geantwoord worden dat de Vlaamse Regering met deze hervorming focust op de betaalbaarheid van woningen voor starters. De Boerenbond, UNIZO en Voka vragen ook naar de fiscale behandeling van een bedrijfspand met woonbestemming, zoals bijvoorbeeld een winkel op de begane grond met een bovenwoning (enige en eigen woning). Onder bepaalde voorwaarden kan voor die woning wel genoten worden van het verlaagd tarief. Voor meer toelichting hierover kan verwezen worden naar standpunt nr. 20052 van 10 mei 2021.

Op de opmerking dat het voorstel aan coherentie zou winnen indien het gekoppeld zou worden aan een energetische renovatieverplichting kan gerepliceerd worden dat aandacht moet worden besteed aan het feit dat fiscaliteit en 'premies' niet hetzelfde zijn en ook niet eenzelfde doel behartigen. Fiscaliteit is een op zichzelf staand domein dat niet altijd het meest efficiënte middel is om bepaalde niet-fiscale doelstellingen te behalen. Met de tariefverlaging van 3% naar 1% wordt fiscaal maximaal ingezet op energetische renovaties, maar zoals SERV zelf aanhaalt kunnen premies in andere situaties meer aangewezen zijn om tot een bepaald resultaat te komen.

De afschaffing van de meeneembaarheid gaat zoals elke wijziging in de fiscale regelgeving inderdaad gepaard met een eindpunt van de oude wetgeving en een startpunt van de nieuwe wetgeving. Wanneer een gunstregime uitdooft heeft dit onvermijdelijk tot gevolg dat personen hiervoor niet langer in aanmerking komen. De gevolgen hiervan worden gemilderd door overgangsbepalingen opgenomen in artikel 83.

Hoofdstuk 7. Werk en Sociale Economie

Artikel 82

Volgens de 'Barometer Digitale Inclusie' van de Koning Boudewijnstichting (2020) ervaren mensen in een kwetsbare positie (onder meer kortgeschoolden, mensen in armoede, laaggeletterden, ...) in de samenleving een hoger risico op digitale uitsluiting.

Door de snelheid van innovatie en transformatie van de samenleving worden individuen verplicht zich steeds bij te scholen en hun digitale vaardigheden aan te scherpen. Deze inspanning is niet voor iedereen even haalbaar, waardoor deze personen achterop geraken in de samenleving. De coronacrisis maakte deze digitale kloof tastbaar voor vele individuen en kwetsbare personen in de samenleving en toonde de dringende nood aan drievoudige ondersteuning op maat (materiaal, opleiding en begeleiding).

Niet enkel burgers hebben baat aan versterkte digitale vaardigheden. De recente Digital Economy and Society Index (DESI) evaluatie voor Vlaanderen stelt dat de voorbije coronaperiode duidelijk maakte dat een digitale overheid cruciaal is om burgers ten dienste te staan op afstand. Zulke dienstverlening kan evenwel slechts succesvol zijn als de burgers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken.

Het voorliggende project 'Digibanken' past binnen het speerpunt 'Digitale transformatie – Ontwikkeling van digitale talenten' van het Relanceplan 'Vlaamse

Veerkracht' (actie VV 127) van de Vlaamse Regering dat het economische en maatschappelijke weefsel wil helpen versterken na corona.

De Vlaamse Regering zal met de opstart van digibanken het risico op digitale uitsluiting verkleinen via drie beleidsmatige doelstellingen:

- gelijke toegang tot digitale technologie door het voorwaardelijk beschikbaar stellen van laptops, schermen en andere hardware en ondersteuning in een specifieke context (vb. uitleendienst);
- via opleiding en kennisdeling digitale vaardigheden versterken, zowel inzake persoonlijke vaardigheden als technische vaardigheden (vb. herstel van IT-materiaal);
- via begeleiding zorgen voor een verbeterde digitale toegang tot essentiële diensten (vb. digitale dienstverlening vanuit de Vlaamse overheid, tax-on-web, enz.) via zogenaamde fysieke knooppunten.

De doelgroep van de digibanken omvat volwassen personen met een (risico op) digitale achterstand.

Binnen Vlaanderen is een scala aan ondernemingen en organisaties reeds actief op één van bovenstaande doelstellingen en activiteiten. Via de meerdere parallelle oproepen die uit deze bepaling zullen voortvloeien, zullen deze spelers (overheden, bedrijven, kennisinstellingen, de sociale economie en het middenveld) in lokale samenwerkingsverbanden als 'digibanken' verenigd worden met een gezamenlijke doelgerichte strategie. Door zulke samenwerking en verbinding ontstaat op een innovatieve wijze een nieuwe dienstverlening waarmee knelpunten in de dienstverlening tegengaan/verminderd worden (vb. versnippering, overlap, onvoldoende kennis van aanbod). De digibanken-partnerschappen worden zichtbaar in een laagdrempelige fysieke toegangspoort voor de publieksgroepen naar verschillende diensten.

De middelen voor de financiering van het project 'Digibanken' zullen opgevraagd worden uit de middelen die voorzien zijn op de provisie voor het Relanceplan Vlaamse Veerkracht, via het begrotingsartikel CB0-1CBG2AH-PR.

Voor de monitoring en rapportering van uitgaven die gefinancierd worden met middelen uit de relanceprovisie werd een aparte basisallocatie voorzien onder het begrotingsartikel JB0-1JEB2GA-WT - 1JE227 RELANCE BUDGET 127 - DIGIBANKEN.

Dit artikel formuleert de doelstellingen, de doelgroep en de projectperiode waarbinnen de projectondersteuning aan lokale partnerschappen tot de oprichting van digibanken opgezet kan worden.

De Vlaamse Regering zal er moeten over waken dat de projectondersteuning mogelijk kan worden beschouwd als staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). In dit geval moet de steun overeenkomstig artikel 108, lid 3, VWEU, voorafgaandelijk worden aangemeld bij de Europese Commissie, tenzij die steun kan worden ingepast in een vrijstellingsregeling.

Voorliggende bepaling (paragraaf 4) verleent aan de Vlaamse sociale inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie de noodzakelijke controle- en toezichtsbevoegdheden. Een aanpassing van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht is noodzakelijk als sanctiebepalingen op maat van de projectondersteuning worden uitgevaardigd.

Hoofdstuk 8. Inwerkingtreding

Artikel 83

De artikelen 59, 60, 61, 62, 65, 66 en 67 treden in werking op 1 september 2022. Deze artikelen hebben betrekking op de kerntaken van de pedagogische begeleidingsdiensten: met het oog op de afstemming van de werking van de onderwijsinstellingen en CLB's die ze moeten begeleiden, verloopt de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten per schooljaar. De nieuwe doelstellingen, en de principes die eraan ten grondslag liggen, vormen een aanzienlijke wijziging ten opzichte van de huidige manier van werken van de pedagogische begeleidingsdiensten. De pedagogische begeleidingsdiensten hebben bijgevolg voldoende tijd nodig om zich hierop voor te bereiden, hun werking bij te sturen en hun onderwijsinstellingen en CLB's hierover te informeren. Daarom is ervoor geopteerd de goedkeuring via het programmadecreet opmaak 2022 te laten verlopen.

Artikel 15, §2, laatste lid, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs dat wordt ingevoegd/gewijzigd bij artikel 62, heeft uitwerking vanaf de datum dat de pedagogische begeleidingsdiensten en de permanente ondersteuningscellen het jaarlijkse rapport indienen voor het schooljaar 2022-2023. Het schooljaar '22-'23 is immers het eerste schooljaar waarin de begeleiding zal verlopen volgens de nieuwe principes die vastgelegd zijn in dit decreet.

De artikelen 63 en 64 treden in werking op 1 januari 2022. Deze artikelen hebben betrekking op de besparingen en geormerkte middelen. De pedagogische begeleidingsdiensten dienen zo snel mogelijk te weten over welke personele en financiële middelen zij de komende jaren zullen beschikken. Wat de besparingen betreft kan dit ook een meer evenredige spreiding verzekeren. De besparingen moeten immers gerealiseerd worden tegen het einde van de legislatuur. Hoe later in de legislatuur deze ingaan, hoe groter het bedrag dat op een beperkte tijd bespaard moet worden. Dit kan de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten aanzienlijk in het gedrang brengen. Aangezien de geormerkte middelen de besparingen moeten compenseren, is het logisch dat deze op hetzelfde moment als de besparingen ingaan.

De overgangsbepaling waarbij er voor de maanden september 2021 tot en met december 2021 een verhoudingsgewijze verminderde subsidie aan VOCVO voor de uitvoering van de pedagogische begeleidingsopdracht in deze maanden voorzien is (artikel 57), gaat met terugwerkende kracht in op 1 september 2021. Dit in het belang van de rechtszekerheid. Zonder terugwerkende kracht zou er onduidelijkheid kunnen ontstaan over de subsidie voor VOCVO. Door de terugwerkende kracht van de overgangsbepaling is het duidelijk dat VOCVO geen recht heeft op de volledige subsidie van 160.000 euro voor het volledige schooljaar 2021-2022 maar slechts op een verminderde subsidie voor een deel van het schooljaar. Door de terugwerkende kracht worden geen verkregen rechten aangetast.

Voor de kwaliteitsvolle uitvoering van de verlenging, voorzien in artikel 69, is de opmaak van een jaarplan en begroting noodzakelijk. De uiterste indieningstermijn is in overeenstemming met de huidige termijnen zoals opgenomen in de lopende subsidieovereenkomst, en situeert zich voorafgaand aan de ingangsdatum van het addendum tot verlenging van de subsidieovereenkomst.

Vanaf 1 januari 2022 zullen de bepalingen inzake handhaving zoals vermeld in artikel 25 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991 worden overgenomen door een nieuwe decretale bepaling (artikelen 41 en 42) zodat deze bepalingen van kracht worden in een nieuw op te richten begrotingsfonds inzake handhaving voor onroerend erfgoed en dit binnen de begrotingsstructuur van het departement Omgeving.

De artikelen 74 tot en met 76 en 78 tot en met 80 zijn van toepassing op overeenkomsten houdende zuivere aankoop gesloten vanaf 1 januari 2022, of, in afwijking daarvan, op authentieke akten verleden vanaf 1 januari 2022, wanneer de overeenkomsten houdende zuivere aankoop waarop de akten betrekking hebben, gesloten zijn voor 1 januari 2022. Het algemeen geldend principe van artikel 2.9.7.0.3, §1, Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF) houdt in dat voor de toepassing van het verkooprecht de belastingplicht, de belastbare grondslag, het tarief, de vrijstellingen en de verminderingen worden bepaald door het ogenblik waarop de rechtshandeling is gesteld, zijnde de verkoopovereenkomst. Van dit principe wordt afgeweken voor de wijzigingen die doorgevoerd worden ingevolge de artikelen 74 tot en met 76 en ingevolge de artikelen 78 tot en met 80. Het gaat meer bepaald over de tariefverlagingen en wijzigingen aan de verminderingen. Die wijzigingen zijn tevens van toepassing voor authentieke akten verleden vanaf 1 januari 2022 wanneer ze betrekking hebben op verkoopovereenkomsten gesloten voor 1 januari 2022. Het moment van inwerkingtreding voor die specifieke akten is een afwijking van artikel 2.9.7.0.3, §1, VCF, wat het tarief en de verminderingen betreft. De belastingplicht, de belastbare grondslag en de vrijstellingen worden verder bepaald door het ogenblik waarop de rechtshandeling (lees: de verkoopovereenkomst) is gesteld.

Op die manier kunnen mensen die reeds een zogenaamde "compromis" hebben gesloten, maar waarvan de authentieke akte nog niet werd verleden ook genieten van de nieuwe verlaagde tarieven als zij dat wensen. In het andere geval kunnen zij opteren voor de "oude" verlaagde tarieven in combinatie met meeneembaarheid. Ook de bepalingen i.v.m. de verminderingen die hiermee samenhangen (zijnde bepaling over de bijkomende rechtenvermindering en de bepalingen rond meeneembaarheid) worden op dezelfde manier toegepast.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE